

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 6 JANUARI 1932

No. 836

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatsweg.

5 JANUARI 1932.

In het begin der week bleef de geldmarkt nog zeer vast. Al spoedig echter bleek de geldvraag voor de jaarswisseling minder groot dan verwacht was. Vooral het aanbod van wissels bleef zeer gering, zoodat een iets grootere vraag de discontorente vrij snel deed dalen. Woensdag kon men voor $2\frac{5}{8}$ à $2\frac{1}{2}$ pCt. wissels onderbrengen en op 31 December kon de rente tot $2\frac{1}{4}$ pCt. terugloopen. Ook de prolongatierente liep van $3\frac{1}{2}$ pCt. tot 3 pCt. terug, terwijl gisteren zoowel voor wissels als voor prolongatie de rente nog verder inzakte en op $2\frac{1}{2}$ à $2\frac{1}{8}$ pCt. en $2\frac{1}{2}$ pCt. terugliep. Daarentegen was callgeld gezocht en bleef het aanbod beperkt. Een kleine stijging van de rente trad in, maar hoven $1\frac{1}{2}$ pCt. behoefde men toch niet te betalen.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen met f 21 miljoen te zijn toegenomen; de post binnenlandsche wissels steeg met f 6 miljoen en de post beleeningen met f 15,8 miljoen. De post papier op het buitenland geeft een daling van bijna f 2 miljoen te zien, waarmede een toeneming van de diverse rekeningen onder de activa der Bank van f 2 miljoen correspondeert.

De goudvoorraad verminderde met f 7,6 miljoen en de zilvervoorraad met ruim f 300.000, zoodat de teruggang van den post munt en muntmateriaal in totaal f 8 miljoen belooft. Het gedeelte van den metaalvoorraad in het buitenland gedeponneerd vertoont een toeneming van bijna f 14 miljoen.

In verband met de jaarswisseling krom de biljettencirculatie met f 28,7 miljoen. Terwijl het saldo in rekening-courant van het Rijk met niet minder dan f 44 miljoen steeg, liepen de saldi van anderen met bijna f 60 miljoen terug; per saldo vertoont dus de post saldi in rekening-courant een afnemning van f 15,3 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo blijkt met f 13,3 miljoen te zijn verminderd; het dekkingspercentage bedraagt ruim 74 pCt. tegen 76 pCt. de vorige week.

Gedurende de afgelopen week is de druk op den gulden onverminderd blijven aanhouden. Op den eersten dag van de nieuwe week is hierin echter plotseling verandering gekomen; deviezen waren tenslotte sterk aangeboden. Dollars, oorspronkelijk zeer gezocht, kwamen van 2.4910 op $2.49\frac{7}{8}$ om dan op 2.4950 te blijven hangen. Gisteren viel de koers op 2.4885 terug. Ponden liepen van 8.52 op 8.40 terug. Dollars tegen Ponden kwamen van 3.42 op 3.37. Ook Markten waren aanvankelijk gezocht en verbeterden van 59.15 tot $59.32\frac{1}{2}$; slot echter 58.90. Fransche Francs zijn van $9.77\frac{1}{2}$ tot 9.76 ingezakt om weder op $9.77\frac{1}{2}$ te sluiten. Belga's kwamen van 34.72 op 34.61. De koers van den Zwitserschen Franc schommelde tusschen de 48.60 en 48.70; slot 48.61. Lires met weinig variatie 12.65. Tsjech. Kronen iets lager: 7.38. Peseta's 21.15. Finsche Markten 3.50. In Scandinavische wissels weinig verandering: Kopenhagen 46.50, Stockholm 47.15, Oslo 45.90, Canadeesche Dollars 2.05. Yen lager: $87\frac{1}{2}$.

Voor de jaarswisseling stond de termijnmarkt natuurlijk in het teeken van den ultimo: contante deviezen aangeboden, termijn gezocht. In het nieuwe jaar is ook daarin verandering gekomen. Ponden op één- en drie-maanden deden tenslotte weder disagio nl. $\frac{1}{2}$ en $2\frac{1}{2}$ c. Dollars op één- en drie-maanden waren eveneens flauwer en noteerden 5 en 20 punten agio.

LONDEN, 4 JANUARI 1932.

Nadat op de eerste dagen van de vorige week als voorbereiding voor het einde van het jaar bedragen aan de Bank van Engeland waren geleend, trad een zoodanige verruiming op de geldmarkt in, dat op 30 en 31 December slechts zeer matige bedragen van de Bank behoeften te worden opgenomen. Verscheidene huizen, die anders tegen het einde van het jaar zich tot de Bank voor geld wonden, behoeften daartoe ditmaal niet over te gaan. De markt werd hierin sterk geholpen, doordat enkele der Clearing Banks tot op den laatsten dag van het jaar zelfs als gretige koopers van korte (Februari) wissels optraden tot koersen van $5\frac{1}{4}$ — $5\frac{5}{16}$ pCt.

Toch gelooft men niet, dat de Bank van Engeland tot een discontoverlaging zal overgaan, vóórdat enkele van de vooraanstaande kwesties in verband met de herstelbetalingen een gunstiger wending nemen.

De bankstaat van 30 December toonde al weder een vermindering van de circulatie door het terugvloeien van een deel der onttrekkingen voor Kerstmis. De werkelijke biljettencirculatie was op 30 December ruim £ 4 miljoen lager dan op 31 December 1930.

De discontomarkt was flauw gestemd in verband met de ongewone geldruimte. De koersen zakten tot $5\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ voor bankaccepten en $5\frac{1}{4}$ — $7\frac{1}{16}$ voor schatkistpromessen.

De deviezenmarkt was kalm met geringe omzetten. Dollars $3.37\frac{1}{2}$, Guldens 8.40.

1931, EEN JAAR VAN MONETAIRE ONTWICHTING.

Een nabetrachting over het jaar 1931 kan niet anders dan in mineur gesteld zijn. In de eerste helft van het afgelopen jaar scheen het een oogenblik, dat het tempo, waarin de depressie voortschreed, langzamer werd en dat men de periode van aarzeling naderde, die het voorspel voor het economisch herstel had kunnen vormen. Wel geraakte de wereld in onrust door het plan eener Duitsch-Oostenrijksche tolunie. Wel begonnen zich in het internationale creditverkeer moeilijkheden te openbaren door de deconfiture van de Oosterrijksche Creditanstalt. Doch daarop volgde het Hoover-Moratorium, dat den weg scheen te openen tot eene nadere regeling der internationale schulden, die dan in de plaats van het „Nieuwe Plan” als „Nieuwste Plan” het slotkapitaal had kunnen beteekenen van het meest bedroevende onderdeel der oorlogsnalaten.

Edoch, „es wär zu schön gewesen, es hat nicht sollen sein”. De aarzelande houding van Frankrijk, deed het nuttig effect van den stap van Hoover-meer dan teniet, de Deutsche bankcrisis maakte in Juli aan verdere illusies een eind. De gebeurtenissen volgden elkander sindsdien met ijzingwekkende snelheid op; Duitschland hief door een reeks van noodmaatregelen de economische vrijheid vrijwel geheel op en richtte zijn economisch leven in, als ware men in eene „Kriegswirtschaft”; Engeland stortte zich in het avontuur van opheffing van den gouden standaard en later in een rabiaat protectionisme; vele andere landen volgden dit voorbeeld hetzij in de eerste, hetzij in de laatste richting. In landen, als het onze, waarin de waanzin der protectie tot dusverre nog betrekkelijk beperkt blijft (hoe lang nog?) en waar aan het verlaten van den gouden standaard niet wordt gedacht, gevoelt men zich als op een eiland.

Het groote treurspel, waarvan de huidige generatie getuige is, vindt zijn „tragisch conflict” hierin, dat datgene, wat economisch noodzakelijk en uiteindelijk onvermijdelijk is, door de verantwoordelijke politieke instanties vrijwel zonder uitzondering te laat wordt ingezien. Op schier elk gebied van het economisch leven kan men dit gebrek aan tempo waarnemen.

Daar is in de eerste plaats het groote struikelblok voor het herstel een internationaal vertrouwen, de schuldenquaestie. Het „Nieuwe Plan” bracht de schuld van Duitschland op een niet ondragelijk peil. Men heeft echter bij het tot stand komen van het Nieuwe Plan nagelaten om eene clausule op te nemen, krachtens welke de te betalen bedragen herzien zouden kunnen worden in geval van veranderde geldwaarde, zulks in tegenstelling tot de Dawesregeling. Deze nalatigheid, welke correctie door de B.I.S. als mogelijk reguleur der geldwaarde door velen gehoopt werd, doch in feite volkomen onvervuld bleef, werd te laat ingezien en heeft zich bitter gewroken in de huidige depressie. Ware het mogelijk geweest om automatisch de door Duitschland te betalen bedragen te verminderen aan de hand van een nationaal of internationaal indexcijfer van groothandelsprijzen, zoo zou reeds aanstonds een element van rust in het herstelvraagstuk zijn gebracht, dat groot psychologisch effect had kunnen hebben.¹⁾

Veel te lang is voorts getalmd met een *zakelijke* behandeling van het probleem der internationale schulden; het Nieuwe Plan bood mogelijkheden, waarvan

¹⁾ Vgl. hierover o.m. onze beschouwingen in Ec.-St. Ber. van 26 Maart 1930 en 3 Juni 1931; de index van groothandelsprijzen is geenszins een perfecte maat voor de bepaling der waardefluctuaties van het geld, maar bij gebreke aan een bruikbaren „general index” zou hij voor dit geval goede diensten bewezen hebben, daar immers de last, die op Duitschland drukt, in den internationalen handel tot uitdrukking komt en men daar met groothandelsprijzen van goederen te maken heeft.

te laat gebruik is gemaakt. Eerst nu de nood tot het uiterste gestegen is, moet de struisvogelpolitiek opgegeven worden; herziening der schulden zal niet kunnen uitblijven, maar de politiek van den belachelijken vogel heeft het menschedom reeds onnoemelijk veel schade berokkend.

Met de handhaving van den gouden standaard is het niet anders gesteld geweest. Te laat is in Engeland zelf ingezien, dat eene politiek van hooge loonen bij afnemende exportkracht zich niet laat vereenigen met handhaving van den gouden standaard, inzonderheid in een tijd, waarin het internationale creditverkeer is gestoord. De op zichzelf volkomen juiste opvatting, dat het goud als grondslag van het ruilmiddel groote gebreken vertoont, heeft in dat land tot een buitengewoon wisselvallige politiek gevoerd. Aanvankelijk was het streven gericht op handhaving van de goudbasis van het ruilmiddel met behulp van Fransch en Amerikaansch credit; deze internationale correctie van de ongelijkmatige goudverdeling zou bij consequente toepassing en mits gepaard gaande met een politiek van renteverhoging, loonverlaging en handhaving van het budgetair evenwicht in Engeland zelf de noodige correctie van de verstoorde monetair verhoudingen met zich hebben gebracht. In plaats daarvan is men halverwege blijven staan; na de aanvankelijke creditverleening werd een verder aanbod van Frankrijk afgeslagen, naar verluidt, omdat Frankrijk als eisch had gesteld, dat Engeland de vrijhandelspolitiek zou handhaven.²⁾

Een vaste lijn is in Englands houding niet te onderkennen, wel een hinken op twee gedachten. En de laatste gedachte, het opgeven van de goudbasis van het pond, is niet geweest eene rationeele correctie van de gebreken van het huidige geldstelsel, doch een ruw ingrijpen in bestaande verhoudingen, waarvan allen, die op 21 September jl. een zeker bedrag in ponden te vorderen hadden, de dupe zijn geworden. Daaronder behoorden o.m. Englands buitenlandsche crediteuren; *niet met het doel om deze te benadeelen* heeft, naar men mag aannemen, Engeland zijn onheilvolle stap gedaan,³⁾ maar niet weg te redeneeren is het feit, dat Engeland, welke zijn bedoeling dan ook geweest moge zijn, deze lieden bruto *weg benadeeld* heeft en daarbij een element van wantrouwen in het internationaal verkeer heeft gebracht, dat bij tijdig voorzien van de consequenties van de daar te lande gevolgde economische politiek zeker vermeden had kunnen worden. Hoewel wij nimmer onder stoelen of banken hebben gestoken, dat wij een rationaal a-metallisme zouden verkieszen boven den gouden standaard, is de wijze, waarop Engeland het goud voorloopig heeft verlaten, wel de slechtst denkbare wijze, waarop men een gebrekkig geldwezen kan corrigeeren.

Ook op andere gebieden is het jaar 1931 er een geweest van bedroevende traagheid bij het nemen van noodzakelijke maatregelen. Wij herinneren slechts aan de budgetaire moeilijkheden der Overheid in verschillende landen, aan de herziening der loonen, die zich in ons land thans slechts met horten en stooten voltrekt en zulks ten koste van ontzaggelijke offerten, aan de moeilijkheden van de veel te hoog opgelopen commerciële schulden op korten termijn, kortom aan

²⁾ Zie de beschouwing van den financiëelen correspondent van de N. Rott. Courant, 7 Oct. 1931, Av. Bl. A., die o.m. het volgende opmerkte: „Men weet, dat Frankrijk nog weinige dagen voor de opheffing van den gouden standaard in Engeland bereid is geweest, Londen een nieuwe groote leening toe te staan. Het heet, dat deze slechts daarop is afgestuit, dat Parijs als tegenprestatie geëischt had, dat Engeland den vrijhandel zou handhaven.”

³⁾ Ten onrecht schuift Mr. Roosegaarde Bisschop in zijn beschouwing in dit weekblad van 14 October jl. ons deze meening in de schoenen.

de geheele reeks van vraagstukken, waarvoor de leiders van het economisch leven thans geplaatst zijn en die-zij, ook al mogen zij sommige daarvan hebben voorzien, in elk geval niet tijdig ter oplossing in behandeling hebben genomen.

* * *

Wat de monetaire positie der verschillende landen betreft, zoo hebben zich daarin ten deele dezelfde factoren doen gelden, die ook in 1930 hun stempel op den toestand hebben gedrukt. De algemeene verstoring van het internationale credietverkeer, die in deze depressie tot uiting komt, heeft de omloopssnelheid van het geld sterk doen afnemen, de neiging tot opotting van bankpapier en, waar het te krijgen was, van goud sterk aangewakkerd. De ongelijkmatige verdeling van het goud over de verschillende landen is daardoor versterkt.

Ondanks den sterk gestegen omvang van de biljetten-circulatie in verschillende landen, die goud tot zich hebben getrokken, en ondanks het feit, dat de rentestand, ook na de verhoogingen, welke in het najaar plaats vonden, in de verschillende crediteurlanden op een laag peil is gebleven, daalde het prijsniveau sterk. Zoo daalde bijv. in Nederland het indexcijfer der groothandelsprijzen van Januari tot November '31 (1913 = 100) van 105 tot 89, of van 100 tot 84½; de kosten van levensonderhoud volgden langzaam in de periode Dec. '30—Sept. '31 in de verhouding 100 : 96½. In den loop van het jaar steeg de biljetten-circulatie van bijna 843 millioen tot ruim 1.023 millioen en de andere opeischbare schulden der N. B. van ruim 30 millioen tot bijna 180 millioen.

Een tweede karakteristieke trek van het geldwezen betreft de ondermijning van de door vele crediteurbanken gevolgde deviezenpolitiek als gevolg van het verlaten van den gouden standaard door Engeland en zijn navolgers. Dit komt inzonderheid in de cijfers der N. B. tot uitdrukking, terwijl de Banque de France, die evenzeer een groot bedrag aan op het buitenland luidende waarden bezat, dit niet in belangrijke mate heeft verminderd, doch wel het buitenlandsche wisselmateriaal sterk heeft doen afnemen en vervangen door tegoeden in het buitenland.

Wij laten hieronder enkele cijfers volgen, die een beeld geven van de wijzigingen in den goud- en deviezenvoorraad bij twee weinig gewantrouwde typische crediteurlanden, Frankrijk en Nederland, bij de Vereenigde Staten, die een tusschenpositie innamen, bij het sterk verzwakte Engeland en bij Duitschland, het algemeene lastdier der internationale schulden.

Van het bankdisconto in de genoemde landen geeft nevenstaand staatje een beeld.

Om de historie der laatste, veelbewogen jaren bij de N. B. nog eens in beeld vast te leggen, hebben wij een grafiek samengesteld, welke wij hierachter doen volgen. De cijfers geven een duidelijk beeld van het proces van geldoppotting en verstoring van het in-

INHOUD.

Blz.

1931, EEN JAAR VAN MONETAIRE ONTWRIJCHING door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.....	2
Katalyse door Prof. Dr. N. J. Polak.....	5
Europa — Vereenigde Staten van Amerika door Dr. Mr. H. van Zanten.....	6
De Indische middelen over September 1931.....	8
AANTEKENINGEN:	
Internationale industriële kartels.....	10
De beurs in 1931.....	11
De omvang van de Nederlandsche vakbeweging....	11
ONTVANGEN BOEKEN.....	13
MAANDOLFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.....	12
Postchèque- en Girodienst.....	13
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam.....	13
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.....	13
Rijkspostspaarbank.....	13
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen.....	14
Overzicht van de Indische middelen.....	14
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	14—20
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

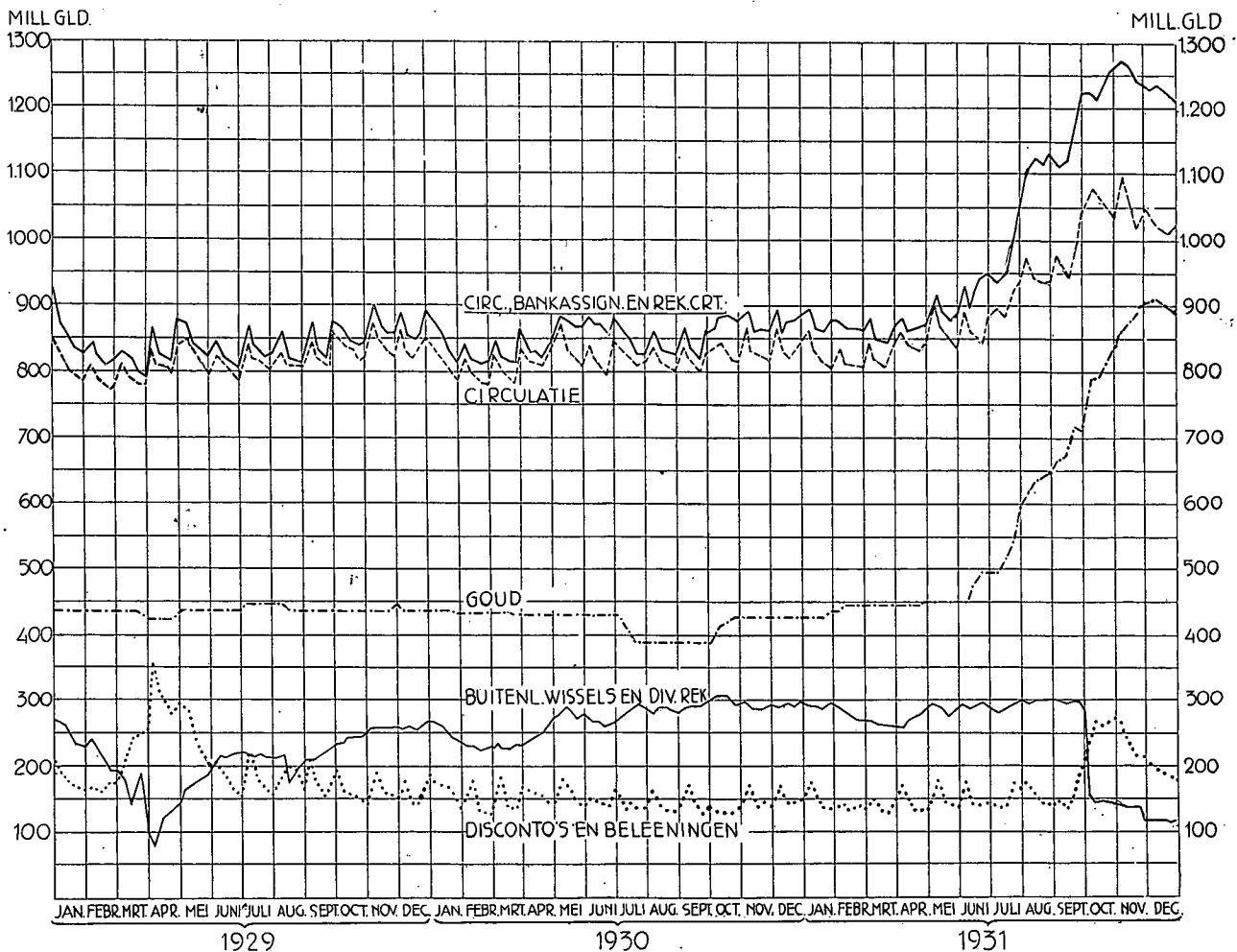
Parijs	Amsterdam	New York	Londen	Berlijn
1.1.'31 2½%	1.1.'31 3%	1.1.'31 1%	1.1.'31 3%	1.1.'31 5%
2.1.'31 2 "	24.1.'31 2½ "	7.V.'31 1 "	15.V.'31 2½ "	13.VI.'31 7 "
—	16.V.'31 2 "	—	—	15.VII.'31 10 "
—	—	—	23.VII.'31 3½ "	2.VIII.'31 7 "
—	19.VIII.'31 3 "	8.IX.'31 2½ "	21.VIII.'31 6 "	—
9.IX.'31 2½ "	—	15.IX.'31 3½ "	—	9.XII.'31 7 "

ternationale credietverkeer, dat zich ook hier te lande heeft afgespeeld. In de binnenlandsche credietverleening valt sinds einde September eene niet onbelangrijke stijging waar te nemen, die overigens in de beide laatste maanden weer voor vermindering heeft plaats gemaakt; het ligt voor de hand hier verband te zoeken met de sterk gestegen credietvraag van de zijde der Overheid, met name de Gemeenten, wier credietbron destijds plotseling opdroogde.

Het heeft weinig zin over de abnormaliteit van verschillende dezer posten uit te weiden. Dat een goudvoorraad van bijna 900 millioen voor ons land op den duur geenszins noodig is, spreekt vanzelf, evenzeer als het vanzelf spreekt, dat deze momenteel een steunpilaar kan blijken bij plotselinge aanvallen op onze valuta. De omvang van het goudbezit, dat als zodanig onvruchtbaar is, zal echter vanzelf weder afnemen, zoodra het internationale credietverkeer in meer normale banen zal zijn geleid en de drang tot opotting van geld zal hebben opgehouden.

Velen meenen, dat daartoe een nog verdere verlaging van het prijsniveau noodig zal zijn, of althans dat de huidige geldwaarde het peil heeft bereikt, dat als een nieuw en verlaagd stabilisatievlak voor de toekomst moet worden beschouwd. De juistheid van

Begin der maand	Frankrijk		Nederland		Ver. Staten	Engeland	Duitschland	
	Goud	Tegoed in buitenl. en Buit. wissels in mill. frs.	Goud	Pap. op buit. en Div. Rek. in f 1.000.—			Goud in mill. \$	Goud in £ 1.000
Jan.	53.737	26.615	426.142	291.226	3.058,6	146.558	2.215,9	400,4
Febr.	55.632	26.311	436.088	287.200	3.076,4	141.040	2.244,1	198,4
Maart	56.033	26.316	446.038	270.702	3.094,3	141.762	2.285,4	189,4
April	56.097	26.313	445.978	255.285	3.115,2	145.387	2.343,6	165,6
Mei	55.618	26.248	449.976	281.075	3.172,3	148.483	2.369,9	169,3
Juni	55.933	26.158	449.978	285.610	3.259,1	152.934	2.299,9	113,0
Juli	56.229	25.632	497.416	279.250	3.412,0	164.421	1.421,8	371,0
Aug.	58.557	26.690	603.118	292.970	3.429,0	134.828	1.365,0	307,2
Sept.	58.568	27.575	656.859	296.317	3.465,0	135.668	1.370,5	400,4
Oct.	59.814	26.638	792.199	153.453	3.037,0	136.565	1.219,3	141,5
Nov.	67.581	24.426	856.085	144.722	2.772,7	121.909	1.101,3	160,7
Dec.	67.954	24.446	903.888	118.997	2.941,6	121.599	1.005,1	170,5

deze meening is uiteraard evenmin te bewijzen als haar tegendeel. Erg waarschijnlijk komt zij ons echter niet voor.

Immers, dat de huidige, sterk verlangzaamde omloopssnelheid van het geld, uiting van stagnatie in het credietverkeer, een min of meer normaal en daarom voor bestending vatbaar verschijnsel zou zijn, zal niet licht aannemelijk te maken zijn. Worden de oorzaken, die de huidige stagnatie veroorzaken, opgeheven, zoo zal men vermoedelijk eene automatische terugvloeiing van thans opgelegde gelden kunnen waarnemen, waardoor een zekere stijging van de thans zoo sterk gedaalde prijzen zal intreden; iets abnormaals behoeft men daarin niet te zien, ook niet, wanneer men met ons in het algemeen stabilisatie van het prijsniveau den meest gewenschten toestand acht. Stabilisatie der geldwaarde toch laat zich praktisch niet op elk gewenscht niveau doorvoeren; noch op het toppunt van eene hausse, noch in een dieptegolf van depressie kan zulk eene politiek in toepassing worden gebracht. Het zou ons overigens in het kader van deze beschouwing te ver voeren om op het laatste punt dieper in te gaan.

Zooals gezegd, achten wij eene stijging van het prijsniveau niet onwaarschijnlijk, zoodra de hoofdoorzaken, die de huidige depressie zoo ernstig doen zijn, zullen zijn uitgeschakeld.

Van de factoren die ons daarbij vooral van belang voorkomen, noemen wij de volgende:

1. de regeling der internationale schulden; quantitief heeft deze factor niet zooveel beteekenis als vaak wordt gemeend, maar psychologisch is de invloed enorm; hoe dichter daarom de door Duitschland te betalen annuïteiten tot het bedrag der onvoorwaardelijke betalingen omlaag worden gedrukt, en hoe meer er van de Amerikaansche vorderingen op Europa afgaat, des te beter zal het zijn voor het herstel van het economisch leven;

2. de regeling van de veel te hoog opgelopen schul-

den op korten termijn, inzonderheid door vaststelling van een uitvoerbaar aflossingsplan voor de landen, die een „Stillhalte"-overeenkomst met hun crediteuren hebben gesloten;

3. de stabilisatie op verlaagd goudpeil van het pond sterling en van de andere gedepräciëerde valuta's, waarna kan worden overwogen, of niet het goud als basis van het ruilmiddel kan worden verlaten; zoolang een haard van onrust in de wereld blijft als gevolg van schommelende geldeenheden, is een doeltreffend herstel slechts in beperkte mate mogelijk;

4. in de landen, die hun goudbasis niet hebben verloren, is de primordiale quaestie de aanpassing van de loonen en de Overheidslasten aan het gedaalde prijsniveau; ook al zou dit laatste stijgen door een zeker herstel van het thans verstoorte credietverkeer, zoo zal toch een herstel niet belangrijk kunnen zijn, zoolang de rentabiliteit van het bedrijfsleven wordt bedreigd door te hooge geldloonen en te hooge fiscale lasten;

5. tenslotte eene verlaging van de tariefmuren en van de andere handelsbelemmeringen.

Over de eerste beide punten staan ons in de naaste toekomst gewichtige beslissingen te wachten; er is geen reden tot optimisme, maar wij willen niet zwartgallig zijn, voordat de resultaten van de a.s. Conferentie van Lausanne zich zullen hebben afgeteekend.

Het derde punt, de stabilisatie der valuta's, is afhankelijk van de punten, sub 1 en 2 genoemd; de vraag is overigens, of men hier op korten termijn iets goeds verwachten kan, gezien de neiging van Engeland om het onderste uit de kan der valutaprotectie te krijgen.

Het vierde punt, verlaging van loonen en fiscale lasten, raakt inzonderheid landen als het onze en zal door elk land binnen eigen grenzen ter hand genomen kunnen en moeten worden. In tegenstelling tot de internationale quaesties en de stabilisatie der gedepräciëerde geldeenheden behoeven wij hier niet pessi-

mistisch te zijn in landen, wier Regeeringen nog van eenig economisch inzicht blijk geven; al komt het inzicht dan in zeker opzicht te laat, onherstelbaar behoeft het aangerichte kwaad daarom nog niet te zijn. Alleen, er is *periculum in mora*.¹⁾

En de protectie? Laat ons hopen, dat zij zal afnemen, zoodra de andere vraagstukken zullen zijn opgelost. Meer is daarvan voor het oogeblik nauwelijks te zeggen.

¹⁾ Dat loondaling als zoodanig niet de strekking heeft de daling van het prijsniveau te verscherpen, doch juist een omgekeerde werking zal hebben, betoogden wij in De Economist, Juli/Aug. 1931.

Hoe het gaan moet, als de internationale schuldenregeling eens niet op bevredigende wijze wordt tot stand gebracht, kan men zich slechts met angst en beven afvragen. Europa staat op een tweesprong: gezondmaking of economisch, en daarmee cultureel verval. Niet de eerste maal zou het zijn, dat de historie ons een werelddeel te zien geeft, dat door onderlinge twist en na-ijver zichzelf verslindt. Thans dreigt wederom een „Untergang des Abendlandes”; het gaat thans om de vraag, of de Europeesche welvaart en de daarop gevestigde cultuur zullen standhouden of ondergaan. Dat is hetgeen er op de a.s. Conferentie op het spel staat!

G. M. V. S.

KATALYSE.

I.

Wanneer in een land de levensstandaard en het prijsniveau belangrijk hooger zijn dan vrijwel overal elders ter wereld en dat land niet een zoodanigen voorsprong ten aanzien van outillage, vakbekwaamheid, c.d. bezit, dat de door het hoge consumptie- en prijspeil verhoogde productiekosten door zulk een voorsprong worden gecompenseerd, dan zal dat land in den internationalen economischen wedstrijd groote en toenemende moeilijkheden ondervinden.

Er zijn vier methoden om met die moeilijkheden in het reine te komen.

Ten eerste de methode-Hoover: het land zooveel mogelijk afsluiten van de verdere wereld, zooveel mogelijk den invoer belemmeren, zoodat aanbod van goederen en diensten op de internationale markt, waar men de moeilijkheden zoude ontmoeten, geen noodzakelijke levensvoorwaarde is.

Ten tweede de methode-MacDonald: muntverzwakking, die met één slag productiekosten en prijsniveau ten opzichte van andere landen verlaagt, en voor hen, wier pogingen tot compensatie niet slagen, ook verlaging van den levensstandaard brengt.

Ten derde de methode-Brüning: het min of meer gedwongen algemeene offer, verlangd van de samenleving in al haar geledingen, waardoor levensstandaard, prijsniveau en productiekosten gelijktijdig worden verlaagd.

Ten vierde de methode-Ruys de Beerenbrouck: afgezien van enkele plaatselijke hulpacties in den geest van de methode-Hoover alles overlaten aan het spel der maatschappelijke krachten, die nu eens hier, dan weer daar productiekosten en levensstandaard aantasten om tenslotte, na veel leed en algemeene verarming, toch alles te doen dalen, zelfs ook de kans om door verlaging der productiekosten weer een plaats van betekenis in het internationale economische leven te bezetten.

De methode-Hoover heeft school gemaakt. In Duitse agrarische kringen, in de nieuwe, door de vredesverdragen geschapen staten, in Spanje en in Australië heeft men haar vlijtig beoefend. Nu nemen ook Engeland en Frankrijk er de proef mede. Ook in Nederland zijn stemmen te vernemen om volgens de methode-Hoover te vegen en te kloppen, op gevaar af, dat het apparaat zal zuigen als een Vampyr. Want een dichtbevolkt klein land, arm aan mineralen, aan cultuurgrond en aan zonnwarmte, kan zich niet afsluiten van het wereldverkeer zonder tot diepe ellende te vervallen. Het is op invoer van complementaire levensmiddelen en grond- en hulpstoffen en derhalve op export en internationale dienstverlening aangevoelen.

Ook de methode-MacDonald is in tal van landen nagevolgd. Het is een ruwe wijze van doen, waarvan men de gevolgen niet kan overzien, nog veel minder kan beheerschen. Zij heeft tot resultaat verlaging van productiekosten, van goudprijspeil, van levensstandaard, maar zij deelt onstelselmatig gunsten en klap-

pen uit, schokt het vertrouwen, schept onzekerheid, verhoogt risico's en dus risicopremies, veroorzaakt wrok van de te zwaar getroffen tegen de begunstigen, roept afgunst, onrust, verdeeldheid in het leven.

De methode-Brüning is in veler oogen ultra-radicaal. Schijnbaar wordt hier met harde hand ingegrepen in rechtsverhoudingen tusschen personen, in de contractvrijheid en de contractrouw. In werkelijkheid wordt stelselmatig en gelijktijdig tot stand gebracht wat zonder ingrijpen toch zal moeten komen, maar dan na veel wrijving en veel breking, ten koste van veel leed en veel onherstelbare vernietiging, te laat plaats grijpt.

Want zelfs als men de methode-Ruys de Beerenbrouck volgt, zal men toch geen ander uiteindelijk resultaat bereiken dan waarop de methode-Brüning aanstuurt; er zal of ten koste van veel ellende na talrijke conflicten en nadat tal van levensvatbare bedrijven zijn tenietgegaan, daling van prijsniveau enzovoort worden verkregen, of de valuta zal niet te houden zijn en de gevolgen van de methode-MacDonald zullen worden gevoeld. In beide gevallen kan het te laat zijn en de verdere gevolgen der beide alternatieven zijn geheel onzeker.

Wie stelt moet bewijzen. Ik ben derhalve het bewijs schuldig, dat de verlaging van het prijsniveau, den levensstandaard en de productiekosten onvermijdelijk is en door het vrije spel der maatschappelijke krachten, zelfs tegen sterke organisaties in, zal worden doorgevoerd. Het is niet moeilijk, dit bewijs te leveren.

De export-industrie, de scheepvaart, het havenbedrijf, de land- en tuinbouw ondervinden rechtstreeks de handicap in de productiekosten. Zij trachten deze te drukken, hetzij door z.g. rationalisatie, hetzij door loonsverlaging. Slagen zij door geen van beide middelen erin, tot kostenverlaging te komen, dan neemt de uitvoer af en de werkloosheid toe; de betalingsbalans en de financiële positie der publieke lichamen worden ongunstiger en het inflatiegevaar komt nader. Slaagt de rationalisatie, dan neemt, onder de tegenwoordige moeilijke afzetverhoudingen, de werkloosheid toe, de publieke kassen worden in versterkte mate aangesproken, de belastingen moeten worden verhoogd, het wantrouwen en derhalve ook het inflatiegevaar stijgen. De hoge belastingen en de werkloosheid verminderen in beide gevallen de koopkracht van breede lagen der bevolking. Vindt loonsverlaging plaats, dan vermindert eveneens — ten minste bij voorshands ondersteld gelijk gebleven prijsniveau — veler koopkracht.

Bij gelijkgebleven prijsniveau is de koopkrachtvermindering voor hen, wien zij treft — en dat zij deze of gene groep onvermijdelijk treffen moet hebben wij aangetoond — een ernstig leed. Maar dat leed wordt op den duur geleden ten koste van anderen: de verlaging der koopkracht leidt tot verlaging van den levensstandaard, tot vermindering der consumptieve uitgaven, en dit heeft verdere gevolgen. Nemen wij

als voorbeeld de uitgaven voor huisvesting. Samenwoning van gezinnen, uitstel van huwelijk of van vestiging en wat dies meer zij doet de vraag naar woningen verminderen en de huren dalen. De hypotheekrente komt niet vlot meer binnen of wordt, evenals de pacht, door minnelijke schikking verlaagd, het onderhoud wordt nagelaten met als gevolg werkloosheid in de bouwvakken, er wordt niet meer gebouwd, met hetzelfde gevolg. Over de geheele linie, van bewoner via huiseigenaar tot hypotheekhouder en bouwvakarbeider is een offer noodzakelijk gebleken. En zoo zou men hetzelfde voor tal van branches kunnen voorstellen.

Maar deze aanpassing heeft tijd noodig en de wrijving, die zij doet ontstaan, veroorzaakt leed, en dat leed verwerkt verzet en bitterheid. Aantasting van inkomens in de exportbedrijven zonder gelijktijdige daling van de kosten van het levensonderhoud schept conflict. Verlaging der huren zonder gelijktijdige daling van de bouwkosten zou woningnood in het leven kunnen roepen; de huurverlaging zou dan niet intreden. Verlaging van huren zonder verlaging van hypotheekrenten en onderhoudskosten zou leed veroorzaken bij huiseigenaars, onder wie talrijke ouden van dagen, weduwen en andere weinig draagkrachtigen zich bevinden. Zorgt men, dat alles gelijktijdig geschiedt, dan voorkomt men veel leed.

En dat doet de methode-Brüning. Zij grijpt niet ruw in, zij schept geen kunstmatige verhoudingen, zij verhaast slechts een natuurlijk proces en voorkomt wrijvingen en wringingen, die dat proces in vrij verloop zou tengevolge hebben. Deze methode beperkt zich tot katalyse, maar is in haar werking radicaal en evenwichtstrevend, zooals een natuurlijk proces, hetwelk zij verhaasten wil, pleegt te zijn.

Of, om een ander, zij het gewaagd, beeld te gebruiken, bij een moeilijke bevalling dient Hoover langdurig narcose toe om het leed te verzachten; hij belemmert daardoor echter het natuurlijke uitdrijvingsproces en verstikt het kind. MacDonald bezigt het operatiemes of de forceps, brengt het kind levend ter wereld, maar wekt gevaren op voor moeder en kind beide, Ruys de Beerenbrouck stelt door in het pathologische geval niets te doen de levens van moeder en kind in de waagschaal, Brüning echter injecteert pituitrine ten einde de natuurlijke actie van de moederlijke organen te versterken en de uitdrijving te bespoedigen.

Saneering naar Brüning's methode moet ook voor ons land mogelijk zijn. Het heilige willen kan zich

hier bij het heilige moeten voegen. En in dat heilige willen kunnen alle groepen der bevolking zich vereenigen. Welke ook iemands levens- of maatschappijbeschouwing, welke ook zijn politieke richting zij, een ieder kan aan zulke maatregelen zijn fiat geven. Het ligt volkomen in de lijn der Roomsche welvaartspolitiek om van overheidswege te regelen de offers, die alle groepen der bevolking, alle maatschappelijke klassen, voor het algemeen welzijn hebben te brengen. Ook de Protestant-clericale groepen zullen zich daarmede kunnen vereenigen, ja, blijkens de op 16 December door de geheele liberale Kamerfractie ingediende motie-Knottenbelt, ook de liberalen. Immers, hoezeer deze ook gekant zijn tegen ingrijpen van de overheid ter belemmering of afleiding der natuurlijke krachten, tegen tijdelijk aanmoedigend, bevorderend, bespoedigend medewerken van den staat om tijdig tot stand te brengen, wat de natuurlijke ontwikkeling toch ooit, maar later, misschien te laat, zal doen ontstaan, hebben de beginselvaste, niet in dogma's of leuzen gevangen liberalen zich nimmer verzet. Afkeerig van den état-père, hebben zij naast den état-gendarme steeds den état-katalysateur gewenscht. De socialisten hebben reeds herhaaldelijk te kennen gegeven, dat zij bereid zijn, de arbeiders offers te doen brengen, mits ten bate van het algemeen belang. Wanneer met loonsverlaging gepaard gaat niet alleen verlaging van de prijzen van de producten der bedrijven, waarin de vermindering van inkomsten plaats vindt, maar tevens verlaging van kapitaalrente, wanneer dus alom offers worden gebracht ten behoeve van een gelijktijdig verlaagd prijsniveau, dan zal de arbeider dadelijk en duidelijk de algemeen nuttige strekking van zijn offer kunnen waarnemen en bereid zijn, het te brengen. Zoo algemeen kan de sympathie voor zulke maatregelen zijn, dat daar, waar een hechte organisatie bestaat, wettelijke dwang wellicht onnoodig zal blijken; in den nood zijn alle goede vaderlanders vrijwillig tot offers bereid. Alleen voor niet-georganiseerden en voor onwillige organisaties, als die onverhoopt mochten blijken te bestaan, zal wettelijke dwang noodig zijn.

Het ware onbevredigend, hier bij deze algemeene beschouwingen te blijven staan, zonder een denkbeeld te geven van de mogelijke uitwerking dezer gedachte.

In een volgend artikel zullen wij een concreet voorstel op grond van bovenstaande overwegingen ontwikkelen.

(Slot volgt.)

P.

EUROPA — VEREENIGDE STATEN VAN AMERIKA.

De veranderingen, die in een 30-tal jaren in de Ver. Staten hebben plaats gegrepen en die hun positie in de wereld, in het bijzonder tegenover Europa, geheel gewijzigd hebben, benevens de rijkdom en de welvaart, die Amerika zich in dien tijd heeft weten te verwerven, hebben de Internationale Kamer van Koophandel op haar Congres in Juli 1929 te Amsterdam aanleiding gegeven, deze veranderingen en een vergelijking tusschen de Ver. Staten en Europa aan een nader onderzoek te onderwerpen. Dit onderzoek is als het voornaamste onderwerp op de agenda van het Congres der Internationale Kamer te Washington in 1931 geplaatst.

Hiertoe heeft de Kamer een aantal rapporten doen uitbrengen, die thans in zeven deelen zijn uitgegeven. Behandeld worden o.m. handelsbeweging, kapitaalbeweging, industrie, distributie, landbouw, en ten slotte de psychologische factoren, die aan de verschillen tusschen Europa en Amerika ten grondslag liggen. Een deel is gewijd aan crisis en werkloosheid, daarmede ook den tijd na 1929 in oogenschouw nemende. Uitnemende Europeesche en Amerikaansche des-

kundigen hebben samengewerkt om deze belangrijke serie tot stand te brengen.¹⁾

Op enkele der onderwerpen, die in deze serie behandeld worden, willen wij gaarne de aandacht vestigen.

De ontwikkeling der Ver. Staten heeft een zeer uitgesproken richting genomen, en wel van een agrarischen tot een industrieelen staat. Een beeld van de verandering sedert het begin van de 20ste eeuw geven enkele uitvoercijfers. Terwijl de totale uitvoer haast vier maal zoo groot werd, steeg de uitvoer van fabrikaten van 23,7 pCt. van den totalen uitvoer in de periode 1900—1904 tot 49,1 pCt. van den totalen uitvoer in 1929; die van voedingsmiddelen daalde daarentegen in denzelfden tijd van 37,3 pCt. tot 14,6 pCt.

Karakteristiek voor de Ver. Staten is de massa-

¹⁾ Zie voor den inhoud der verschillende deelen en de schrijvers der rapporten het artikel van Drs. S. Posthuma over het Congres te Washington der Internationale Kamer; E.-S. B. 10 Juni 1931; blz. 529. De serie is verkrijgbaar bij het secretariaat van de Nederlandsche Organisatie voor de Int. Kamer v. Kooph., Den Haag. Prijs f 12.50.

productie, terwijl Europa meer een gespecialiseerde productie kent en slechts langzaam de massale productiemethoden van Amerika overneemt. De gerationaliseerde productiemethoden maken de fabrieken, ondanks het feit, dat de loonen in Amerika hoog zijn, goedkoop, zoodat voor vele artikelen de concurrentie met Europa mogelijk is. In enkele gevallen zijn de productiekosten in Europa hooger dan in de Ver. Staten. Deel 3-der serie geeft hiervan voorbeelden.

Massale productie-methoden zijn voor de Ver. Staten, met hun binnenlandsche markt van ruim 122.000.000 koopers, meer aangewezen. Bovendien is het nationale inkomen in Amerika zeer groot. Voor 1929 werd dit getaxeerd op 90 milliard dollars 's jaars of ruim 40 pCt. van het jaarlijksche inkomen der geheele wereld. Europa in zijn geheel zou ook 40 pCt. vertegenwoordigen, terwijl de rest van de wereld nog geen 20 pCt. daarvan heeft.

Ook de landbouw in Amerika past massa-productie toe. Terwijl in Europa gemengde landbouw-bedrijven regel zijn en grondeigenaren en pachters veel voor eigen gebruik telen, komt in Amerika vaker het groot-landbouwbedrijf voor, waar slechts één tak van landbouw of veeteelt beoefend wordt en waarvan de geheele productie voor de markt bestemd is. Op ongeveer 20 pCt. van alle farms in de Ver. Staten is geen melkkoe en geen kuikēn te vinden; op 30 pCt. zijn geen varkens en op 90 pCt. geen enkel schaaap.

De rijkdom van de Ver. Staten is gelegen in hun vruchtbaren bodem, de aanwezigheid van veel grondstoffen en een dunne bevolking, terwijl de industrialisatie de rijkdom zeer vergroot heeft. De productiemethoden, welke worden toegepast, maken hoge loonen mogelijk. Niettemin wordt in een opstel over de loonquaestie van Europeesche zijde, door *G. Olivetti* (deel 3 blz. 156) opgemerkt, dat de hoge loonen voornamelijk door een hoog tarief van invoerrechten kunnen worden gehandhaafd, terwijl reeds veel industrieën van de Noordelijke naar de Zuidelijke Staten verplaatst zijn, omdat de loonen daar lager zijn. De zeer oneconomische theorie, dat hoge loonen een blijvende welvaart scheppen, is door de huidige crisis, die ook in Amerika zeer hevig woedt, wel afdoende weerlegd.

De buitenlandsche handel der Ver. Staten heeft een groote vermeerdering ondergaan sinds het begin van deze eeuw. Belangwekkende cijfers over het handelsverkeer der Ver. Staten met de verschillende werelddeelen en de afzonderlijke Europeesche landen, toegelicht door tabellen, zijn te vinden in deel 2 van de serie.

Het aandeel van de Ver. Staten in den totalen wereldhandel steeg van 1900 tot 1929 van 10,6 pCt. tot 13,6 pCt. Terwijl de handelsbeweging der Ver. Staten in 1929 meer dan vier maal zoo groot was als in 1900, was die van Groot-Brittannië slechts ruim twee maal zoo groot; die van Frankrijk en Duitschland ongeveer 2½ maal; die van Italië ruim drie maal en de totale wereldhandel ook ruim drie maal zoo groot geworden.

Opgemerkt wordt, dat weliswaar de oorlog belangrijk heeft bijgedragen tot dezen opbloei van Amerika, doch dat zonder oorlog die ontwikkeling ook wel zou zijn gekomen. Men dient hierbij niet te vergeten, dat een jong land grootere ontwikkelingsmogelijkheden heeft dan een oud land, dat reeds een lange periode van ontwikkeling en groei heeft doorgemaakt.

Als alle jonge en dunbevolkte landen hebben de Ver. Staten een actieve handelsbalans. Tegenover uitvoeren ten bedrage van 1.427 miljoen dollars in 1901—1905, stonden invoeren van slechts 972 miljoen dollars. De invoeren beliepen toen dus 66,9 pCt. van de uitvoeren. Echter nog in 1929 bedroeg de activiteit van de Amerikaansche handelsbalans 84 pCt.; de uitvoer beliep 5.157 miljoen dollars, tegen de invoer slechts 4.440 miljoen dollars. Baart het geen verwondering, dat de invoer aanvankelijk geringer was

dan de uitvoer, het is niettemin opmerkelijk, dat ook met het bereiken van een meer ontwikkeld stadium de Ver. Staten een actieve handelsbalans hebben behouden. Dit is te eer opmerkelijk, omdat ook de betalingsbalans na den oorlog steeds stijgende actiefposten te zien gaf tengevolge van het ontvangen van rente en aflossingen van kapitalen, in verband met het veranderen van de Ver. Staten van een debiteur in een crediteurland, en door het ontvangen van de oorlogs- en herstelbetalingen. Deze ontwikkeling is slechts mogelijk geweest door een gelijktijdige vergroting van den uitvoer van kapitaal, een sterke toeneming van het reizigersverkeer en een belemmering van den invoer door een zeer protectionistisch tarief van invoerrechten.

Intusschen zij opgemerkt, dat in 1931 de handelsbeweging een catastrophale daling vertoont, doch dat de uitvoer nog meer verminderd is dan de invoer. In 1929 bedroeg het maandelijksche gemiddelde van den uitvoer 430 miljoen dollars, van den invoer 370 miljoen dollars. In Juli 1931 waren deze cijfers respectievelijk 179 en 178; in Augustus 165 en 166. Voor het eerst in Augustus heeft de invoer den uitvoer overtroffen. Het is niet onwaarschijnlijk, dat de handelsbalans langzamerhand passief zal worden.

Het actieve saldo van de handelsbalans was in 1929 in het handelsverkeer met Europa groter dan in het totale handelsverkeer (met Europa: 982 miljoen dollars; totaal: 756 miljoen dollars). Hieruit blijkt, dat de overige werelddeelen meer aan de Ver. Staten leveren dan van hen koopen. In het bijzonder geldt dit voor Azië en Zuid-Amerika. Europa daarentegen is voor de Ver. Staten belangrijker als afzetgebied dan als inkoopmarkt; in 1929 bedroeg de uitvoer naar Europa 2.315 miljoen dollars; de invoer daarvandaan slechts 1.333 miljoen dollars.

Het belang van de verschillende werelddeelen voor den Amerikaanschen handel is sedert het begin van deze eeuw zeer veranderd.

Het aandeel van Europa in den invoer der Ver. Staten daalde van 51,3 pCt. in 1901—1905 tot 30,3 pCt. in 1929. Het aandeel van Azië daarentegen steeg van 15,4 pCt. tot 29,1 pCt. De oorzaak hiervan is, dat de Ver. Staten thans veelal rechtstreeks uit Azië betrekken (in 1929 voor 65,3 pCt. grondstoffen), hetgeen vroeger over Europa werd verhandeld. Eveneens zijn de invoeren uit het overige deel van Noord-Amerika en uit Zuid-Amerika zeer toegenomen. Met de ontwikkeling van deze deelen van Amerika worden zij ook voor den Amerikaanschen handel belangrijker.

Wat betreft de samenstelling van den invoer uit Europa in de Ver. Staten valt op, dat de invoer van halffabrikaten en fabrikaten relatief is toegenomen. De invoer van halffabrikaten steeg van gemiddeld 138 miljoen dollars in 1905—1909 tot 357 miljoen dollars in 1929, of van 22 pCt. tot 26,8 pCt. van den totalen invoer uit Europa. De invoer van fabrikaten steeg van 255 tot 581 miljoen dollars in dezelfde periode, of van 40,6 pCt. tot 43,6 pCt. van den totalen invoer der Ver. Staten uit Europa.

Ten aanzien van den uitvoer zien wij eveneens een vermindering van den handel tusschen de Ver. Staten en Europa, ten bate van die met de andere werelddeelen. De uitvoer naar Europa daalde van 72,3 pCt. van den totalen uitvoer in 1901—1905 tot 44,9 pCt. in 1929. Die naar Azië steeg echter van 5,3 pCt. tot 12,3 pCt.; die naar het overige Noord-Amerika van 15,3 pCt. tot 26,6 pCt. en die naar Zuid-Amerika van 3,2 pCt. tot 10,3 pCt. van den totalen uitvoer. De groeiende expansie van de Ver. Staten komt hierin tot uiting; het is bekend, dat veelal de verovering van deze markten geschiedt ten koste van den Europeeschen uitvoer daarheen.

Met de verschuiving van de richting van den handel gaat tevens een verandering van de uitgevoerde goederen gepaard. Voerden de Ver. Staten van hun totalen uitvoer in 1900—1904 28,2 pCt. aan grond-

stoffen, 37,3 pCt. aan voedingsmiddelen, 10,8 pCt. aan halffabrikaten en 23,7 pCt. aan fabrieken uit, reeds in de periode 1910—1914 vertoonden de voedingsmiddelen een sterke daling ten bate van de overige groepen en in 1929 waren de percentages resp. als volgt: 22,1 pCt., 14,6 pCt., 14,2 pCt. en 49,1 pCt. De sterke stijging van den uitvoer van fabrieken is wel het meest karakteristieke verschijnsel, dat de ontwikkeling sinds het begin van deze eeuw kenmerkt.

De uitvoer der Ver. Staten naar Europa bestond in 1929 echter slechts voor 33,4 pCt. uit fabrieken. De grondstoffen maakten 32,9 pCt., de voedingsmiddelen 18,6 pCt. en de halffabrikaten 15,1 pCt. daarvan uit. De uitvoer van fabrieken naar de overige werelddeelen bedroeg echter 61,8 pCt. van den totalen uitvoer daarheen. In het bijzonder vormde de uitvoer van fabrieken naar Azië, naar de overige deelen van Noord- en naar Zuid-Amerika een belangrijk deel van den uitvoer naar die werelddeelen.

De Ver. Staten waren voor den wereldoorlog nog een kapitaalimporteerend land. Na den oorlog zien wij hen meer en meer optreden als credietgever. De groote veranderingen zijn wel niet een gevolg van den oorlog, doch het feit, dat Europa eenige jaren haar krachten en kapitaal heeft gegeven aan zeer oneconomische handelingen, terwijl de Ver. Staten zich verder konden ontwikkelen, heeft hen toch zeker wel een belangrijke voorsprong gegeven.

Prof. Dr. G. W. J. Bruins heeft een interessant rapport gewijd aan de kapitaalverschiuvingen. Het waren vooral Europeesche landen, die Amerika voor den oorlog geld verschaften. Het rijke Engeland had het meeste kapitaal beschikbaar; het opereerde daarmee in alle deelen van de wereld, vooral in eigen koloniën. In 1914 had Engeland ongeveer 18.000 miljoen dollars uitstaan, waarvan 47 pCt. in eigen koloniën en 20 pCt. in Amerika (Noord en Zuid). Frankrijk had ongeveer 8.700 miljoen dollars uitstaan, vooral als staatsleeningen, waarvan 61 pCt. in Europa en daarvan weder twee vijfde-deel in Rusland. In de Ver. Staten en Canada tezamen had het slechts 4½ pCt. Duitschland's optreden op de internationale kapitaalmarkt was van jongeren datum dan dat van de beide anderen en beliep in 1914 ongeveer 5.600 miljoen dollars, waarvan ook het grootste deel in Europa geplaatste staatsleeningen waren. In de Ver. Staten en Canada was 15,7 pCt. van het totaal uitgezet. Nederland had zijn kapitaal vooral gebruikt voor zijn koloniën, doch ook groote bedragen belegd in Amerika en Rusland. Ten aanzien van de Ver. Staten van Amerika kwam Nederland onmiddellijk na Engeland.

In 1900 waren de Ver. Staten debiteur voor een bedrag van ongeveer 3.330 miljoen dollars, waartegenover zij zelf slechts ongeveer 500 miljoen dollars in het buitenland hadden uitstaan. In 1914 waren de investeringen van het buitenland op langen termijn in de Ver. Staten gestegen tot ongeveer 5.500 miljoen dollars, en de vorderingen van de Ver. Staten tot ongeveer 2.500 miljoen dollars. De balans was dus gestegen van 2.830 tot 3.000 miljoen dollars. Dit bedrag dient nog vermeerderd te worden met 500 miljoen dollars wegens het verleen van korte credieten voor de financiering van den export.

Echter was er een belangrijk verschil in bestemming tusschen de kapitalen, van welke de Ver. Staten crediteur en van welke zij debiteur waren. Europa

zette geld in Amerika uit, omdat het dit een goede geldbelegging achtte (de Europeesche expansie had meer koloniale gebieden ten doel); Amerika echter gebruikte zijn kapitaal in het buitenland hoofdzakelijk voor expansie-doeleinden. De directe investeringen van de Ver. Staten bedroegen in 1900 ongeveer 455 miljoen dollars, in 1912 1.700 miljoen dollars en in 1929 reeds 7.500 miljoen dollars. Deze kapitalen worden vooral gebruikt in Canada en in Zuid-Amerika.

Op 31 December 1929 hadden de Ver. Staten aan het buitenland in totaal een bedrag van 15.000 miljoen dollars geleend en hadden zij schulden ten bedrage van ongeveer 4.700 miljoen dollars. Op korten termijn had het buitenland echter meer geld in de Ver. Staten uitstaan dan dat deze zelf te vorderen hadden: het eerste bedrag was ongeveer 3.100 miljoen dollars, het tweede 1.500 miljoen dollars. De hooge rente op de Amerikaansche geldmarkt was hiervan de oorzaak.

De Ver. Staten zijn dus van debiteuren ten bedrage van circa 3000 miljoen dollars crediteuren ten bedrage van circa 8000 miljoen dollars geworden, wanneer geen rekening wordt gehouden met de oorlogsschulden.

Zooals bekend is, is het omgekeerde het geval met Duitschland, dat van crediteur ten bedrage van 5.600 miljoen dollars debiteur (in 1929) voor ongeveer 4.000 miljoen dollars is geworden. Thans wordt het bedrag, dat Duitschland aan het buitenland schuldig is, op ongeveer 6.000 miljoen dollars geschat, waarvan de helft op korten termijn.

Engeland had in 1929 zijn oorlogsverliezen weder ingehaald en had 20.000 miljoen dollars in het buitenland uitstaan.

Prof. Bruins wijst op een verschil met den vooroorlogsch en tijd, nl. dat de internationale circulatie van credieten op korten termijn sterk is toegenomen, hetgeen de Centrale Banken voor geheel nieuwe problemen stelt. Dat prof. Bruins zich rekenschap gaf van de gevaren van deze ontwikkeling, gevaren, die sedert de afsluiting van zijn rapport in Maart 1931 tot een algemeene financieele crisis hebben geleid, blijkt wel uit dit zinnetje: „Frequently, long term credits being non-existent, their place is taken by short term credit with all the inconveniences resulting therefrom.” (Deel 2, blz. 384).

Een ander verschil met den vooroorlogsch en tijd is de groote ingewikkeldheid van den stand der credieten, daar vele landen crediteur zoowel als debiteur zijn in het internationale verkeer. Ook wijst prof. Bruins op de groote rente-verschillen, die in de verschillende landen bestaan en op het feit, dat sommige landen gemakkelijk en andere in het geheel geen credit kunnen krijgen.

Over het toekomstig verloop der betalingsbalans van de Ver. Staten valt niet veel te zeggen, zooals ook prof. Bruins concludeert. Zoowel verschillende posten aan de actiefzijde als aan de passiefzijde zijn sterk verminderd. Wij vermeldden reeds, dat de handelsbalans in Augustus 1931 voor het eerst passief is geweest; uit de goudafvloeiingen van den laatsten tijd zou men kunnen opmaken, dat ook de betalingsbalans thans eerder naar de passiviteit dan naar de activiteit neigt.

Dr. Mr. HUGO VAN ZANTEN.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER SEPTEMBER 1931.

In de maand September bedroeg de opbrengst der landsmiddelen in totaal f 46.2 miljoen tegenover f 59.3 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar. Hierdoor is een totaal middelenopbrengst over de eerste negen maanden van 1931 ontstaan van f 383.1 miljoen, terwijl in de eerste negen maanden van 1930 f 464.3 miljoen werd ontvangen, een achteruitgang dus van f 81.2 miljoen.

De opbrengst der verschillende hoofdgroepen van middelen in vergelijking tot de ramingen bedroeg in miljoenen guldens, respectievelijk:

Het achterblijven van de middelen in verslagmaand t.o.v. dezelfde maand van het vorige jaar werd derhalve veroorzaakt door de belastinggroep met — f 6.0 miljoen, de monopolies met — f 0.5 miljoen, de producten met — f 1.8 miljoen, de bedrijven met — f 2.1

millioenen en de groep diverse middelen met — f 2.7 millioenen.

Groep	1/12 raming			9/12 eerste negen maanden		
	1931	1931	1930	1931	1931	1930
Belastingen	29.6	22.4	28.4	266.0	178.9	217.9
Monopolies	6.3	5.5	6.0	56.9	48.6	57.7
Producten	7.6	3.0	4.8	68.5	38.2	51.3
Bedrijven	12.1	8.7	10.8	108.8	81.5	94.4
Div. middelen	5.0	6.6	9.3	45.0	35.9	43.0
Totaal	60.6	46.2	59.3	545.2	383.1	464.3

Bij het achterblijven van het totaal der middelen t.o.v. de fractioneele jaarraming in de verslagmaand ten bedrage van f 14.4 millioenen en in de eerste 9 maanden van 1931 van in totaal f 162.1 millioenen, moet in aanmerking worden genomen dat verschillende middelen, in hoofdzaak de kohierbelastingen, de producten, sommige bedrijven en eenige middelen van de groep „Diversen” zooals winstaandeelen mijnconcessies enz. niet regelmatig over een jaar binnenvloeien, doch op onregelmatige wijze worden betaald.

De verschillen in de opbrengst tusschen de maanden September 1931 en September 1930 en tusschen de eerste 9 maanden van 1931 en van 1930 worden bij de verschillende middelengroepen in hoofdzaak door de navolgende afwijkingen veroorzaakt.

Belastingen.

De navolgende heffingen vertoonen in de afgelopen 9 maanden in totaal een achteruitgang, t.o.v. 1930 van f 29.0 millioenen.

	Opbrengst in millioenen guldens				t/m. 1931	
	1931	1930	Eerste 9 maanden	van minder dan		
Invoerrechten	4.7	5.9	42.3	58.7	73.1	— 16.4
Uitvoerrechten	0.3	0.7	3.3	6.9	10.0	— 3.6
Statistiekrecht	0.3	0.4	2.6	3.9	4.8	— 1.3
Accijnzen	2.8	3.1	27.8	32.9	31.3	— 5.1
Zegelrecht	0.6	0.6	7.2	9.2	10.8	— 2.0
Overschr. recht	0.2	0.2	1.8	2.0	2.0	— 0.2
Slachtbelastingen	0.6	0.6	4.7	5.1	5.4	— 0.4
Totaal	9.5	11.5	89.7	118.7	137.4	— 29.0

Bij vergelijking met de opbrengst 1931 met die van 1930 dient er rekening mede te worden gehouden, dat ingaande 1 Januari 1931 de invoerrechten met 10 procenten en ook het handelszegel en het ontschepingsgeld werden verhoogd.

De daling van de opbrengsten van in- en uitvoerrechten is niet alleen het gevolg van de prijsvermindering voor de in- en uitvoerproducten, doch wordt tevens veroorzaakt door een kwantiteitsvermindering, gelijk kan blijken uit de hier volgende cijfers betreffende den in- en uitvoer van Indië.

Tijdvak	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht in 1000	Waarde in 1000	Gewicht in 1000	Waarde in 1000
1e negen maanden '29	2.505	809	7.579	1.091
idem '30	2.239	649	7.358	916
idem '31	1.694	418	6.038	636

Een nadere uitsplitsing van de opbrengst der accijnzen leidt tot onderstaande groepeerings:

	In millioenen guldens					
	Opbrengst					9/12 raming
	September	1e negen maanden	1e negen maanden	1e negen maanden	1e negen maanden	
Accijnzen	1931	1930	1931	1930	1929	1931
Petroleum	0.9	0.8	8.5	9.3	9.6	26.3
Benzine	1.2	1.5	13.1	15.1	12.8	
Lucifers	0.6	0.7	5.5	7.6	8.0	8.3
Gedistilleerd	0.05	0.06	0.6	0.8	0.9	0.9
Tabak	0.008	0.01	0.06	0.07	0.09	0.09
Totaal	2.8	3.1	27.8	32.9	31.4	35.5

De kohierbelastingen bleven in de eerste negen maanden van 1931, zooals uit de hieronder opgenomen vergelijkende specificatie blijkt, met uitzondering van de *personeele belasting* en de *verponding*, bij de opbrengst van de eerste negen maanden van 1930 ten achter.

Omschrijving	Opbrengst in millioenen guldens					
	September			Eerste 9 maanden		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Personeele belasting	0.5	0.4	0.5	3.6	3.5	3.4
Inkomsten	4.3	4.2	4.8	32.2	35.2	35.9
Vennootschaps	3.4	7.6	8.4	13.9	22.7	22.7
Verponding	0.3	0.3	0.4	12.4	7.3	4.5
Landelijke inkomsten	4.0	4.0	3.8	23.1	26.7	28.3
Totaal	12.5	16.5	17.9	85.2	95.4	94.8

De hooge opbrengst der verponding is veroorzaakt door de belangrijke betalingen op aanslagen van vorige jaren.

De *landelijke inkomsten*, nader uitgesplitst, geven het volgende beeld:

Landelijke inkomsten	Opbrengst in millioenen guldens					
	September			Eerste 9 maanden		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Landrente Java en Madoera	3.7	3.6	3.3	21.7	24.6	26.0
Alle overige	0.3	0.4	0.5	1.4	2.1	2.3
Totaal	4.0	4.0	3.8	23.1	26.7	28.3

De overige belastingen brachten in verslagmaand f 431.000 op tegen f 317.000 in dezelfde maand in 1930.

Monopolies.

De monopolies brachten in verslagmaand f 0.5 millioenen minder op dan in September 1930, terwijl de totaal-opbrengst in de eerste negen maanden van 1931 f 9.1 millioenen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1930.

Deze f 9.1 millioenen werden voor f 7 millioenen gevormd door achteruitgang van de opbrengst van den *opiumverkoop*, welke opbrengst in de eerste negen maanden van 1931 f 19.8 millioenen bedroeg tegenover f 26.8 millioenen in de eerste negen maanden van 1930.

De opbrengst der *pandhuizen* bedroeg in verslagmaand f 0.2 millioenen meer dan in September 1930, doch bleef in de eerste negen maanden van dit jaar f 2.1 millioenen bij die van de eerste negen maanden van 1930 ten achter.

Het *zout*, dat in verslagmaand f 0.06 millioenen meer opbracht dan in September 1930, gaf in de eerste negen maanden van 1931 0.1 millioenen meer aan ontvangsten dan in dezelfde periode van 1930.

Producten.

De opbrengsten van de *producten* bedroeg in September f 3.0 millioenen tegen f 4.8 millioenen over dezelfde maand in 1930 of f 1.8 millioenen minder, in hoofdzaak veroorzaakt door de mindere opbrengst van tin, steenkool en boschproducten ad resp. f 0.8 millioenen, f 0.6 millioenen en f 0.2 millioenen. De opbrengst in verslagmaand van goud en zilver is slechts een naboeiking, daar de goud- en zilvermijnen in de maand Augustus 1931 werden gesloten. Het caoutchoucbedrijf bracht in September f 75.000, minder op dan in September 1930.

De totaal-achteruitgang van de opbrengst der eerste negen maanden van 1931 t.o.v. 1930 is hierdoor gestegen tot f 13.1 millioenen, hetwelk als volgt kan worden gespecificeerd.

Producten	In millioenen guldens			
	Opbrengst eerste 9 maanden			1e negen maanden minder dan
	1931	1930	1929	1930
Kina en thee	0.5	0.5	0.6	—
Landscoutchoucbedrijf	1.7	2.9	4.8	1.2
Boschwezen	9.9	12.1	17.2	2.2
Goud en zilver	0.6	1.0	1.2	0.4
Banka-tin	17.5	23.6	35.2	6.1
Steenkolen	8.0	11.2	10.2	3.2
Totaal	38.2	51.3	69.2	13.1

Bedrijven.

De *bedrijvengroep* gaf in verslagmaand een opbrengst, welke f 2.1 millioenen minder was dan in September 1930. Hierdoor steeg de achteruitgang in de eerste negen maanden van 1931 t.o.v. de overeenkomstige periode van 1930 tot f 12.9 millioenen. Deze f 12.9 millioenen komt voor f 1.4 millioenen voor rekening van

het havenwezen; f 9.2 miljoen vindt zijn oorzaak in mindere opbrengst van den S.S. f 1.9 miljoen in mindere baten van de P.T.T.; f 0.2 miljoen in mindere baten van de Landsdrukkerij en f 0.7 miljoen is een gevolg van terugloop der ontvangsten van den Baggerdienst. Alleen de dienst voor Waterkracht en Electriciteit gaf met een opbrengst van f 1.9 miljoen in de afgelopen periode tegenover f 1.4 miljoen in dezelfde periode van 1930, een verbetering te zien.

Een relatieve vermindering in de maand September had, zooals uit onderstaand overzicht moge blijken, plaats over de geheele lijn, uitgezonderd bij den Dienst van Waterkracht en Electriciteit en den Baggerdienst.

Bedrijven	Opbrengst in miljoenen guldens					
	September			1e negen maanden		
	1931	1930	1929	1931	1930	1929
Havenwezen	0.6	0.8	0.9	10.5	11.9	11.9
Baggerdienst	0.5	0.5	0.4	2.5	3.2	3.7
Waterkracht en electriciteit	0.3	0.2	0.2	1.9	1.4	1.2
Landsdrukkerij	0.1	0.2	0.2	0.6	0.8	0.8
Post-, Telegraaf- en Telefoondienst	2.4	2.5	2.6	21.9	23.8	23.6
Staatsspoor- en tram- wegen	4.8	6.6	7.2	44.2	53.4	64.3
Totaal	8.7	10.8	11.5	81.6	94.5	105.5

De verdere teruggang van de opbrengsten van de S.S. met f 9.2 miljoen in de afgelopen negen maanden is het gevolg van de vermindering der opbrengsten van de lijnen:

op: Java	met 6.9 m.m.
„ Sum. Westkust	„ 0.7 „
„ Zuid-Sumatra	„ 1.1 „
die der Atjehtram	„ 0.4 „

De groep *Diverse middelen* bracht in verslagmaand f 6.6 miljoen op tegenover f 9.3 miljoen in September 1930. De opbrengst in de eerste negen maanden 1931 was f 7.2 miljoen minder dan die in de overeenkomstige periode van 1930. Het achterblijven van de opbrengst over de eerste negen maanden bij de fractioneele jaarraming met een bedrag van f 9.2 miljoen vindt gedeeltelijk zijn oorzaak in het onregelmatig

binnenkomen van verschillende tot deze groep behorende middelen. Mijnconcessies brachten in verslagmaand f 3.7 miljoen op tegen f 5.8 miljoen in September 1930, terwijl in de eerste negen maanden van 1931 hierop f 4.3 miljoen werd ontvangen tegenover f 5.8 miljoen in dezelfde periode van 1930.

De opbrengst van den afkoop van heerendiensten in de Buitengewesten was in September 1931 f 0.56 miljoen tegen f 0.69 miljoen in September 1930; de totaal ontvangsten bedroegen in de eerste negen maanden van 1931 f 4.20 miljoen en in dezelfde periode van 1930 f 5.46 miljoen.

De ontvangsten van het gevangeniswezen bedroegen in September 1931 f 0.4 miljoen tegen f 0.7 miljoen in September 1930; de totaal-ontvangsten hiervan bedroegen in de eerste negen maanden van 1931 f 3.67 miljoen tegen f 4.09 miljoen in dezelfde periode van 1930.

De opbrengsten van de andere tot deze groep behorende middelen geven geen aanleiding tot bijzondere vermelding, met uitzondering van de baken- en loodsgelden, welke in verslagmaand f 0.09 miljoen achterbleven bij September 1930 en in de eerste negen maanden van 1931 totaal f 0.67 miljoen minder opbrachten dan in dezelfde periode van 1930.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de twee voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

	Opbrengst per maand (in miljoenen guldens)			Opbrengst t/m. de maand (in miljoenen guldens)		
	1929	1930	1931	1929	1930	1931
Januari	51.9	53.5	45.2	51.9	53.5	45.2
Februari	48.9	42.2	36.0	100.8	95.7	81.2
Maart	50.4	43.7	37.1	151.2	139.4	118.3
April	51.3	45.1	38.3	202.4	184.5	156.6
Mei	53.8	52.3	39.1	256.2	236.8	195.7
Juni	61.2	50.4	45.3	317.4	287.2	241.0
Juli	67.0	65.3	49.5	384.4	352.5	290.5
Augustus ...	62.2	52.5	46.3	346.5	405.0	336.8
September ...	62.4	59.3	46.2	508.9	464.3	383.1
October	71.6	57.1		580.4	521.5	
November ...	56.1	46.5		636.6	568.—	
December ...	72.2	64.3		708.7	632.2	

AANTEKENINGEN.

Internationale industriële kartels.

Het Secretariaat van den Volkenbond heeft met medewerking van de Heeren A. St. Benni, C. Lammers, L. Marlio en A. Meyer, een rapport gepubliceerd over internationale kartels. Men zal zich herinneren, dat deze experts ongeveer een jaar geleden verschillende groote internationale kartels uitvoerig hebben behandeld in een Volkenbondspublicatie, waaraan in dit weekblad ook enkele beschouwingen zijn gewijd. Deze nieuwe studie draagt echter een meer algemeen karakter.

De schrijvers wijzen er in de inleiding op, dat sedert het einde van den oorlog de publieke opinie zich voornamelijk met twee kanten van het vraagstuk van internationale kartels bezighoudt, t.w. of zij een betere voorziening van de markten, en tegen lagere prijzen kunnen verzekeren en of zij een beter evenwicht tusschen de wereldproductie en den wereldhandel kunnen bewerkstelligen om op deze wijze de schadelijke gevolgen van een overdreven protectionistische politiek te verzachten.

De studie van den invloed van industriële kartels is nog niet zoo ver gevorderd, dat men op dit punt juiste gevolgtrekkingen kan maken. Eenerzijds omdat het bestaan en de ontwikkeling van deze combinaties nog van te recenten datum zijn; anderzijds omdat de gevolgen van dit verschijnsel buitengewoon gevarieerd en ingewikkeld zijn, vooral in de perioden van economische instabiliteit, zooals wij die sedert het einde van den oorlog doormaken. Door de resultaten van een bepaald onderzoek te generaliseeren, stelt men zich aan ernstige vergissingen bloot.

De schrijvers komen tot de conclusie, dat de internationale kartels zeer zeker als een belangrijk middel zijn te beschouwen om bepaalde nadeelen van de huidige economische orde op te vangen, doch dat zij niet voor alle producten in aanmerking kunnen komen, en dat zij, hoewel zij de economische crises kunnen verzachten, niet in staat zijn, deze te voorkomen.

Zooals alle instellingen van menschenhand, kunnen de kartels vergissingen begaan en kunnen zelfs misbruiken voorkomen. De ervaring heeft echter geleerd, dat zij voor een verkeerde politiek spoedig moeten boeten (zooals bijv. bij het Koperkartel) en dat haar bestaan door een misstap kan worden bedreigd. Inzonderheid, wanneer de kartels van langen duur zijn, valt hun eigen belang met het algemeen belang samen.

De kartels sluiten de concurrentie niet uit, doch hebben ten doel deze te beperken. Men behoeft een dergelijke beperking niet te betreuren. Concurrentie is nuttig, wanneer zij onderzoekingen en verbeteringen op technisch en commercieel gebied bevordert, doch zij is niet gewenscht, wanneer zij tot vernietiging leidt van kapitaal, dat met veel moeite door besparing werd verkregen.

Men heeft soms de internationale kartels dingen verweten, die niet geheel gerechtvaardigd zijn. Men zegt, dat de huidige ontwikkeling van de internationale kartels samenvalt met de grootste economische crisis der jongste geschiedenis. Dit is juist, doch de crisis is niet door de kartels in het leven geroepen; integendeel de ernst der crisis heeft de kartelbeweging versterkt met het doel om de gevolgen daarvan te verzachten.

De Beurs in 1931.

Het koersverloop op de aandelenmarkt vertoonde in het afgelopen jaar eenigszins een overeenkomstig beeld als in 1930. In beide jaren bleef het algemeen koersniveau in de eerste vier maanden betrekkelijk stabiel om in Juli en Augustus een sterke daling te ondergaan. Terwijl echter in 1930 de aandelenkoersen in het laatste kwartaal verder inzakten, bleven zij zich in 1931, van half Sept. tot einde Nov. vrijwel op hetzelfde niveau bewegen om in Dec. nogmaals sterk te dalen. Intusschen is de algemeene daling in het afgelopen jaar grooter geweest dan in 1930. Onderging het aandelenindexcijfer van de *Bank voor Handel en Scheepvaart* in dat jaar een daling van 30.4 pCt., in 1931 bedroeg zij niet minder dan 45.3 pCt. Het spreekt vanzelf, dat de verschillende groepen niet alle in dezelfde mate tot deze daling hebben bijgedragen. De rubber- en oliefondsen zijn in het afgelopen jaar het sterkst in koers gedaald, zooals onderstaande tabel duidelijk naar voren brengt. Tevens hebben wij ter vergelijking mede opgenomen de procentueele koersdaling van de aandeelengroepen in de periode van Jan. 1929 tot Dec. 1930 en de totale daling sedert begin 1929. Deze laatste percentages, die vet zijn gedrukt, behoeven geen commentaar. De rubber- en kunstzijde-aandelen zijn het meest gedaald, terwijl de bank- en electriciteitsaandelen het minst zijn getroffen. Niettemin bedraagt de daling hier nog ongeveer 50 pCt.

Tenslotte hebben wij uit de maandelijks in ons blad opgenomen indexcijfers van de *Bank voor Handel en Scheepvaart* berekend, dat vanaf het hoogste punt in 1929 (4 September) tot 27 December 1929 de beurswaarde van Nederlandsche aandelen is gedaald met ..... f 1.071.435.066 van 2 Jan.—24 Dec. 1930 ..... „ 1.554.801.920 „ 7 „ —30 „ 1931 ..... „ 1.627.045.536
Totaal koersverlies sedert 4 Sept. 1929 f 4.253.282.522

Men dient hierbij niet uit het oog te verliezen, dat deze berekening gebaseerd is op het gunstigste tijdstip van de hausse en het tot nu toe laagste punt van de crisis.

Dat het afgelopen jaar voor den belegger hoogst ongunstig is geweest, is niet alleen toe te schrijven aan de catastrophale daling van de aandelenkoersen, maar ook aan de aanzienlijke koersverliezen, welke naast de buitenlandsche ook de binnenlandsche obligaties te zien hebben gegeven. Het is niet te ontkennen, dat deze daling voor een gedeelte is toe te schrijven aan de vrees voor een waardedaling van onze Gulden, welke een stijging van de kapitaalrente met zich heeft medegebracht. Dit verschijnsel alleen kan echter de geweldige koersdalingen van de obligaties van enkele publiekrechtelijke lichamen niet verkla-

ren. Daarnaast werkten hier en daar ook andere oorzaken, t.w. het wantrouwen in het financiële beleid van sommige gemeenten, hetgeen uit het volgende overzicht duidelijk blijkt.¹⁾

Hoogste en Laagste Koersen van 4½ pCt. Obligatiën.

	1929		1930		1931	
Nederland 1916	98½	101½	99½	103½	93½	104½
Ned.-Indië 1929	94½	96½	95¾	100½	65	99½
A'dam 1913/1914	96½	99½	98¾	102½	75	102¾
's Gravenh. 1915	97½	100½	99	102½	87	103¾
Groningen 1917	97¾	100	99	102¾	95	102¾
Haarlem .. 1917	97½	100	98½	101¾	82	103
R'dam 1916/1917	96	100	97¾	101¾	72	102¾
Tilburg .. 1917	96½	99½	98½	100½	92½	101¾

Terwijl de 4½ pCt. obligaties van Nederland, en de gemeenten Groningen en Tilburg ten hoogste resp. 5, 6½ en 7½ pCt. daalden, boekten de obligaties van de gemeenten Amsterdam en Rotterdam koersverliezen van 25 en 28 pCt. Dit wijst er zeer duidelijk op, dat er van een *algemeen* wantrouwen tegen den financiële toestand van onze gemeenten geen sprake is, maar dat het publiek wel degelijk rekening houdt met de gevaren, waartoe het financiële beleid van bepaalde gemeenten kan voeren.

Gezien het feit, dat de toestand op onze geldmarkt zich per saldo weinig heeft gewijzigd — het aanbod van geld is nog steeds ruim — is de marge tusschen de geldrente en de kapitaalrente het afgelopen jaar aanzienlijk toegenomen.

¹⁾ Deze gegevens zijn ontleend aan „Laagste en hoogste koersen 1922—1931“, uitgave van Arnold Gilissen's Bank.

De omvang van de Nederlandsche vakbeweging.¹⁾

Het totaal aantal georganiseerden is in 1930 in weerwil van de economische malaise gestegen met 50.300, d.i. met ruim 8 pCt., tegen 13 pCt. in 1929, 6 pCt. in 1928, 3 pCt. in 1927 en 2 pCt. in 1926.

Deze groei, welke ook in 1931 aanhield — de drie grootste vakcentralen wonnen in de eerste helft van dit jaar belangrijk meer leden dan in het 1e halfjaar van 1930 —, is daarom opmerkelijk, omdat bij de vorige crisis in het bedrijfsleven, die van 1920/23, het aantal vereenigden zoo sterk terugliep. De redacties van „De Strijd“ en „Het Verbondsblad“, organen, resp. van het N.V.V. en het R.K. Werkliedenverbond, die zich met dit verschijnsel bezig hielden, schreven het aanhouden van den groei o.m. toe aan de omstandigheid, dat de vakbeweging zich meer en meer een plaats in het maatschappelijk leven heeft veroverd, met als

¹⁾ Ontleend aan de publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek „Overzicht van den omvang der vakbeweging op 1 November 1931“.

Procentueele Daling in de periode van Jan. 1929—Dec. 1930.

Ban-ken	Electri-citeit	Handels-ondern.	Industrie	Kunst-zijde	Mijn-bouw	Olie	Rubber	Scheep-vaart	Suiker	Tabak	Thee
15	28	38	51	80	52	25	68	55	42	53	33

Procentueele Daling in de periode van Dec. 1930—Dec. 1931 en in die van Jan. 1929—Dec. 1931.

Ban-ken	Electri-citeit	Handels-ondern.	Industrie	Kunst-zijde	Mijn-bouw	Olie	Rubber	Scheep-vaart	Suiker	Tabak	Thee
41	28	45	44	27	31	62	68	58	55	41	43
50	49	66	73	86	67	72	90	81	74	72	62

gevolg, dat vele arbeiders haar thans beschouwen als een instituut, dat in staat is hun in tijden als deze de noodige beschutting te bieden. Ook wezen genoemde redacties op den invloed van het ontwikkelingswerk gedurende de laatste jaren. Dit bevorderde de scholing van het kader en deed het aantal vakverenigingsleden, die tot de kern gerekend kunnen worden, toenemen.

Ook nu weder hadden de organisaties van gewone werklieden in het vrije bedrijf blijkens onderstaande cijfers het grootste aandeel in den groei. Haar gezamenlijk ledental steeg in 1930 met 35.000 (9½ pCt.), terwijl dat van de groep personeel in openbaren dienst met 11.000 (5 pCt.) en van de groep administratief en technisch personeel in het vrije bedrijf met 4.300 (9 pCt.) vooruitging. Intusschen bereikte het aantal verenigden in het vrije bedrijf nog niet het peil van 1920/21, wat met het georganiseerde personeel in openbaren dienst wel het geval was.

Organisaties van:	Hoogste aantal leden		Aantal leden op 1 Jan.	
	1920/21	1930	1930	1931
Werklieden in het vrije bedrijf ...	428.700	375.900	410.900	
Adm. en techn. personeel	52.900	47.700	52.000	
Personeel in openbaren dienst ..	209.900	200.900	211.900	

Het ledental van de drie grootste vakcentralen, het N.V.V., het R.K.W. en het Chr. N.V., steeg in 1930 resp. met 19.500 (bijna 8 pCt.), 14.900 (11½ pCt.) en 9.000 (12½ pCt.). Bij de twee laatsten was deze stijging uitsluitend een gevolg van ledenwinst der aangesloten organisaties; bij het N.V.V. was zij voor een klein deel (350 leden) toe te schrijven aan aansluiting van een nieuwe organisatie.

De verschuivingen in het ledental van de verschillende vakcentralen blijkt uit de volgende tabel:

	Ledental op 1 Januari		Ledental in % van het totaal in het Rijk	
	1930	1931	1930	1931
N.A.S.	17.350	16.950	2,78	2,51
N.V.V.	251.500	271.000	40,27	40,16
C.N.V.	71.300	80.300	11,42	11,90
R.K.W.	130.900	145.800	20,96	21,61
N.V.C.	36.400	40.600	5,83	6,02
N.S.V.	2.750	2.250	0,44	0,33
Niet bij centrale aangesloten ..	114.300	117.900	18,30	17,47
	624.500	674.800		

Bij vergelijking van de thans bereikte ledentallen met die uit de topjaren 1920/21, blijkt, dat de drie grootste centralen haar vroegere cijfers overschreden hebben, maar dat de kleinere nog daar beneden bleven.

De groepeerings van de georganiseerden naar de provincies doet zien, dat de stijging in 1930 tamelijk gelijkmatig was. In de meeste bedroeg zij tusschen 7 en 9 pCt. Zij kwam daar boven in Limburg (bijna 17 pCt.) en Noord-Brabant (11 pCt.), terwijl zij er beneden bleef in Zeeland en Drente (beide 6 pCt.). In 1929 waren de groeicijfers veel meer uiteenlopend. Zij wisselden toen tusschen 7 en 30 pCt.

In Noord-Brabant, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht bleef het aantal georganiseerden nog beneden het hoogste cijfer uit de jaren 1920/21, maar in de overige provincies heeft het het peil van die jaren overschreden.

Ook in de verschillende groepen van gemeenten (boven 100.000, 50.000—100.000, 20.000—50.000 en

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:
Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Jaargemiddelde												
1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
Januari 1930	155.8	289.6	143.8	311.7	107.6	211.2	398.2	142.5	102.1	354.4	413.8	396.1
Februari	159.9	278.6	144.2	302.7	103.9	219.-	389.5	154.8	96.6	365.	428.-	392.4
Maart	157.3	268.5	134.7	291.5	93.2	205.5	386.5	145.1	91.9	346.3	421.2	406.4
April	158.7	283.6	140.4	305.4	100.1	200.8	411.8	142.3	92.3	340.6	423.-	405.7
Mei	156.8	267.6	129.1	281.0	98.1	184.0	402.2	127.5	91.5	309.5	388.4	366.9
Juni	147.7	255.3	123.2	261.7	86.7	170.5	389.4	109.3	83.4	281.2	359.-	344.4
Juli	148.3	257.6	125.8	265.3	93.7	170.9	393.7	106.3	81.5	285.1	356.9	342.9
Augustus	145.8	248.3	116.7	251.7	87.2	162.8	376.9	85.2	75.1	261.3	325.4	306.0
September	142.7	245.9	110.6	246.3	79.1	154.3	360.2	70.3	73.6	236.1	315.9	312.5
October	142.5	241.9	109.8	235.4	67.5	149.2	336.4	77.2	70.7	244.9	317.2	341.3
November	142.4	235.3	116.7	221.4	70.3	153.8	309.3	85.5	69.3	251.8	312.-	329.1
December	134.6	220.7	111.6	204.3	60.8	144.7	299.3	82.5	63.4	238.8	274.7	312.4
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.-	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.-	280.5
Februari	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart	143.-	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.-	60.5	54.3	190.9	275.9	251.-
Juni	127.5	217.5	89.-	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus	113.2	210.9	88.2	151.2	65.-	147.6	194.7	44.4	48.-	178.4	218.4	247.-
September	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	131.-	168.7	220.1
October	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December	79.-	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7

Schommelingen in het aandeelen-indexcijfer. 2 Januari 1931 f 3.591.712.000 = 100.

7 Januari	103.2	4 Maart	109.3	6 Mei	94.9	1 Juli	95.1	2 Sept.	75.8	4 Nov.	63.5
14 "	102.-	11 "	103.3	13 "	94.6	8 "	93.2	9 "	67.6	11 "	67.2
21 "	102.9	18 "	110.4	20 "	91.-	15 "	86.7	16 "	63.6	18 "	65.9
28 "	105.7	25 "	109.5	27 "	88.3	22 "	88.6	23 "	64.-	25 "	62.4
4 Febr.	107.6	1 April	107.2	3 Juni	82.4	29 "	84.5	30 "	62.8	2 Dec.	59.-
11 "	111.2	8 "	106.3	10 "	85.-	5 August.	80.5	7 October	63.5	9 "	56.1
18 "	109.6	15 "	104.3	17 "	85.5	12 "	80.1	14 "	63.8	16 "	53.7
25 "	109.2	22 "	96.4	24 "	90.8	19 "	81.-	21 "	66.2	23 "	52.6
		29 "	94.5			26 "	79.6	28 "	63.1	30 "	54.7

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

beneden 20.000 inwoners) waren de groeicijfers minder uiteenlopend dan het vorige jaar. Zij bedroegen in de vier groepen resp. 6, 8, 9 en 9½ pCt., tegen in 1929 resp. 7, 10, 12 en 24 pCt. Zooals hieronder blijkt, bleef het aantal vereenigden in de beide groepen der grootste gemeenten nog ten achter bij het hoogste cijfer uit de jaren 1920/21, terwijl het in de beide andere groepen boven dat peil gekomen is.

Gemeenten	Hoogste		Winst (+) of verlies (—)
	aantal georganiseerden 1920/21	Aantal georganiseerden 1 Jan. 1931	
boven 100.000 inwoners	240.500	216.800	— 10 pCt.
50.000—100.000	78.400	75.100	— 4 „
20.000—50.000	124.500	140.600	+ 13 „
beneden 20.000	192.400	203.600	+ 8 „

Terwijl het aantal georganiseerden met 8 pCt. steeg, ging het aantal vereenigde vrouwen in 1930 met 15 pCt. vooruit (in absolute cijfers met ruim 5.900). In 1929 was de groei van het aantal vrouwelijke georganiseerden bij dien van het totaal ten achter gebleven (9 tegen 13 pCt.).

Evenals het ledental, zijn ook de geldmiddelen van de vakbonden en vakvereeningen in 1930 aanzienlijk gestegen. Deze bedroegen zonder de werklozenkassen:

	Vermogen in 1930
N.A.S.	68.004
N.V.V.	13.669.729
C.N.V.	2.508.305
R.K.W.	4.893.481
N.V.C.	918.078
N.S.V.	
Niet bij een centrale aangesloten ..	2.503.347
	<u>24.560.944</u>

ONTVANGEN BOEKEN.

Die Stellung der Kreditgenossenschaften in der deutschen Bankwirtschaft door Dr. E. H. Meyer. Veröffentlichungen des Genossenschaftlichen Giroverbandes der Dresdner Bank, Heft 7, Februar 1928. Überreicht anlässlich des 4. Giroverbandstages am 4. Februar 1928 durch die Genossenschafts-Abteilungen der Dresdner Bank.

Dit gedenkbok behandelt de verhouding van de credit-coöperaties in de steden en in de provincie ten opzichte van de overige bankinstellingen. Het gedenkbok heeft zich hierbij moeten beperken tot de groote lijnen in de ontwikkeling van deze instellingen.

Dit Gedenkbok is tegelijkertijd een aanvulling en uitbreiding van de studie van de Dresdner Bank: „Die genossenschaftlichen Volksbanken 1914—1926”.

Die kreditgenossenschaftliche Unternehmung door Dr. E. H. Meyer. Heft 11 der Veröffentlichungen des Genossenschaftlichen Giroverbandes der Dresdner Bank. Überreicht anlässlich des 6. Giroverbandstages am 6. März 1931 durch die Genossenschafts-Abteilungen der Dresdner Bank.

Naar aanleiding van den zesden Giroverbandstag van de Genossenschafts-Abteilungen der Dresdner Bank verschijnt weder een gedenkbok, dat door Dr. E. H. Meyer te Berlijn werd samengesteld. Het heeft ten doel de ontwikkeling van de coöperatieve creditinstellingen te schetsen en tegelijkertijd een wegwijzer te zijn voor de coöperatieve volksbanken.

Dit gedenkbok geeft een overvloed van materiaal voor de beoordeeling van den huidige toestand van het Duitse coöperatieve creditwezen en waardevolle voorstellen en wenken, waarmede bij de toekomstige ontwikkeling van dezen belangrijken tak van het bedrijfsleven rekening dient te worden gehouden.

„Der 6. Giroverbandstag der Dresdner Bank” (Protokoll der Tagung des genossenschaftlichen Giroverbandes der Dresdner Bank zu Berlin am 6. März 1931), Heft 12 der Veröffentlichungen des genossenschaftlichen Giroverbandes der Dresdner Bank. Berlin April 1931 S. 88.

Dit deel bevat de referaten op den 6den Giroverbandstag der Dresdner Bank gehouden door P. Rappmund over „Die

Kreditgenossenschaftliche Bewegung in den letzten zwei Jahren”, Dr. Grünfeld over „Die Genossenschaften gestern, heute und morgen” en Dr. Max Alberg over „Wirtschaftsstrafrecht als Problem der Gesetzgebung, Praxis und Wissenschaft”.

(Vervolg zie pag. 20.)

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	November 1931		November 1930	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	1.869	—	1.549	—
Rekeningen op ult ^o .	183.125	—	166.015	—
Bijschrijvingen	2.566.993	533.182	2.306.256	492.815
a. Stortingen	1.034.844	120.452	963.949	119.589
b. Overschrijvingen.				
1. van and. rek. ¹⁾	1.532.001	374.673	1.342.150	346.797
2. van Ned. Bank.	148	38.000	157	26.380
c. And. onderwerpen	—	57	—	49
Afschrijvingen ...	1.662.296	528.171	1.477.181	490.463
a. Chèques	319.153	85.338	287.984	81.147
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek. ²⁾	1.326.660	374.673	1.176.783	346.797
2. naar Ned. Bank	958	68.098	943	62.463
c. And. onderwerpen	15.525	62	11.466	56
Tegood op ult ^o	—	146.280	—	108.250
Beleggingen	—	96.506	—	86.615

¹⁾ Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 4.177 met f 738 Nov. 1931 en 4.178 met f 736 Nov. 1930.

²⁾ Idem naar het buitenland 30.556 met f 3.002 Nov. 1931 en 27.719 met f 2.928 Oct. 1930.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Aug. 1931		Aug. 1930	
	In miljoenen	Aantal	In miljoenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan:				
gemeentestellingen	f 13.2	37.226	f 10.3	30.880
particulieren	„ 20.—	113.983	„ 19.7	102.167
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 5.1	7.021	„ 5.2	6.544
Betalingen	„ 7.7	31.694	„ 7.7	33.593
Part.rekeninghouders	„ 32.7 ¹⁾	45.540 ²⁾	„ 27.— ¹⁾	40.929 ²⁾
Gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9.9	4.418 ²⁾	„ 9.9	4.196 ²⁾

¹⁾ Gemiddeld saldo te goed. ²⁾ Einde der maand.

OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET STAATSBEDRIJF DER P.T.T. OCTOBER 1931.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Oct. 1931	Meer of minder dan	
		1930	Begroting
Posterijen	f 3.538.699	— f 66.010	— f 42.851
Telegrafie	„ 471.081	— „ 69.008	— „ 125.519
Telefonie	„ 2.089.882	+ „ 128.525	+ „ 582
Postchèque- en Girodienst	„ 583.880	+ „ 37.128	+ „ 45.180
Totalen	f 6.683.542	+ f 30.635	— f 122.608

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

OCTOBER	1929	1930	1931
Inlagen	f 10.938.339	f 12.106.624	f 22.336.958
Terugbetalingen ...	„ 12.334.346	„ 11.533.823	„ 13.571.859
Tegood inleggers ¹⁾	„ 342.005.066	„ 361.143.896	„ 412.993.192
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes ¹⁾	„ 42.836.550	„ 42.461.500	„ 43.752.950
Spaarbankboekjes:			
Nieuw uitgegeven...	11.195	11.891	18.558
Geheel afbetaald ..	7.951	7.727	7.667
In omloop ¹⁾	2.103.559	2.142.724	2.210.156

¹⁾ Op ultim^o.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In Gulden).

	September 1931	Jan./Sept. 1931	Overeenk. periode 1930
Belastingen.			
Pachten	3.861	101.623	122.818
Invoerr. incl. Landsgoed.	4.690.211	42.295.647	58.732.324
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	292.839	3.321.362	6.913.842
Accijnzen	2.770.446	27.784.673	32.858.477
Andere ontv. I. U. en A...	18.763	173.626	217.450
Statistiekrecht	278.036	2.598.806	3.941.505
Personeele belasting	491.335	3.579.314	3.549.642
Inkomstenbelasting	4.328.831	32.175.649	35.182.866
Vennootschapsbelasting ..	3.439.878	13.879.335	22.660.943
Verponding	303.725	12.376.629	7.331.159
Recht van openb.verkoop.	234.939	2.542.692	2.435.522
Zegelrecht	633.956	7.237.993	9.193.243
Overschr. van vaste goed.	178.982	1.789.428	2.031.205
Recht v. succ. en overgang	17.800	310.778	263.692
Vergunning speeltafels ..	7.925	68.714	67.259
Slachtbelastingen	586.939	4.738.298	5.055.945
Bijzondere bel. buitengew.	13.158	94.638	126.922
Hoofdgeld	7.396	52.692	65.988
Landelijke inkomsten....	3.994.203	23.140.616	26.684.562
Belasting op loterijen....	106.714	676.753	429.336
Totaal	22.419.937	178.939.266	217.864.700
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	2.042.004	19.761.949	26.791.716
Pandhuizen	2.082.142	17.439.522	19.560.697
Zout	1.355.119	11.410.626	11.324.610
Totaal	5.479.265	48.612.097	57.677.023
Producten.			
Kina en Thee	45.369	470.554	490.012
Landscaoutchoucbedrijf ..	186.352	1.691.440	2.948.982
Boschwezen	1.150.113	9.888.411	12.081.053
Goud en zilver	4.087	551.215	954.879
Banka-tin	815.279	17.321.145	23.581.568
Steenkolen	801.510	8.049.254	11.223.297
Totaal	3.002.710	38.172.019	51.279.791
Bedrijven.			
Havenwezen	587.472	10.453.019	11.851.971
Baggerdienst	466.967	2.489.326	3.210.410
Waterkracht en Electricit.	298.016	1.859.004	1.434.367
Landsdrukkerij	117.113	637.372	787.770
Post-,Telegr.-en Tel.dienst	2.377.966	21.888.798	23.756.713
Spoor- en Tramwegen....	4.836.666	44.155.141	53.361.547
Totaal	8.684.200	81.482.660	94.402.778
Diverse middelen.			
Aand.i/d. winst N.V., „Gem. Mijnb. Mij. Billiton”....	—	2.000.000	2.500.000
Aandeel i/d. winst van de Javasche Bank.....	—	1.441.104	3.599.839
Afstand van grond	188.829	2.470.766	2.652.240
Mijnconcessies	3.673.991	4.327.117	5.813.071
Boeten en verbeurdverkl.	133.485	1.092.155	1.216.936
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll....	48.886	340.367	339.194
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	11.206	161.992	397.972
Opbrengst d. Weeskamers	50.755	567.480	426.205
Kadaster	28.337	268.092	348.214
Ontvangsten van het Gevangeniswezen	435.840	3.671.540	4.091.820
Afkoop heerdienst. B.G.	560.180	4.197.644	5.456.444
Schoolgelden	530.293	4.293.121	4.121.902
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten	93.143	833.786	818.697
IJK van maten en gew...	48.963	472.492	435.127
Verk. en verh. van huizen	185.562	1.730.361	1.713.533
Ontv. waterleidingen	42.156	363.065	391.756
Bakengelden	193.584	1.911.711	2.252.343
Loodsgelden	245.688	2.204.480	2.532.691
Allerlei	132.239	3.506.739	3.954.861
Totaal	6.603.137	35.854.012	43.062.845
Totaal generaal	46.189.249	383.060.054	464.287.137

**PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUIN-
KOLEN- EN ZOUTMIJNEN.**

 (Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Nov. 1931	Jan./Nov. 1931	Jan./Nov. 1930
Prod. Steenkolen in tonnen .	1.084.778	11.832.843	11.197.635
Aantal normale werkdagen .	25 ¹⁾	280	280
II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.			
Netto-productie in tonnen ..	15.892 ²⁾	146.189	172.960
Aantal normale werkdagen	25	279	243
III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)			
Afgeleverd:			
Geraff. zout	5.035	48.536	43.210
Industriezout	29	556	752
Afvalzout	323	2.859	1.773
Aantal normale werkdagen	25	283	281
Aantal arbeiders.			
	Gezamenl. Steenkolen- mijnen	Bruin- kolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Dec. 1931	{ 11.271 ³⁾ 26.857 ⁴⁾	91	209
1 Dec. 1930	{ 10.999 ⁵⁾ 26.406 ⁶⁾	130	141

1) Willem-Sophia en Oranje-Nassaumijn 22; Laura en Vereeniging 21 dagen. 2) 12162 ton ruwe bruinkool en 3730 ton bruinkoolbriketten; 3) bovengronds. 4) incl. 1.962 arbeiders der nevenbedrijven. 5) ondergronds. 6) incl. 1.715 arbeiders der nevenbedrijven.

**STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.
GELDKOERSEN.
OPEN MARKT.**

	2 Jan. 1932	28 Dec. '31 2 Jan. '32	1931		29 Dec. 1930- 3 Jan. 1931	28 Dec. 1929- 4 Jan. 1930	1914 20/24 Juli
			21/24 Dec.	14/19 Dec.			
Amsterdam Partic.disc.	2 1/4	2 1/4-3 3-1/2	1-2	1-1/16	1 1/2-1 1/16 2 1/2-3 1/4	3 1/16-4 3 3/4-4 1/2	3 1/4-3 1/16 2 1/4-3 1/4
Londen Daggeld...	3 1/2-5	2-6	3 1/2-5	2 1/2-5	1-3 1/2	2-5 1/2	1 3/4-2
Partic.disc.	5 3/8-6	5 3/8-6	5 3/4-6	5 3/4-6	2 1/8-5 1/16	4 1/4-5 1/8	4 1/4-3 1/4
Berlijn Daggeld...	8-9 ²⁾	7 1/4-9 ³⁾	7-8 1/2	7-8	—	7 1/2-10 ⁴⁾	—
Maandgeld	6-7 ²⁾	6-7 ³⁾	6-7	6-7	—	—	—
Part. disc.	6 7/8-7 ²⁾	6 7/8-7 ³⁾	7	7	—	7 ⁴⁾	2 1/8-1 1/2
Waren- wissel.	7 1/4-8 ²⁾	7 1/4-8 ³⁾	7	7	—	7 ³⁾	—
New York Daggeld 1)	3 1/2-3 3/4	3-3 3/4	2 1/2-3 3/4	2 1/2-3 3/4	1 1/2-4 1/4	5-6 1/2	1 3/4-2 1/2
Partic.disc.	3 1/8	3 1/8	3 1/4	3 1/8	2	4-1/8	—

 1) Koers van 31 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.
2) 31 Dec. 1931. 3) 22/31 Dec. 1931. 4) 30 en 31 Dec. 1929.

**WISSELKOERSEN.
KOERSEN IN NEDERLAND.**

Data	New York *)	Londen)	Berlijn)	Parijs)	Brussel)	Batavia)
29 Dec. 1931	2.49 1/4	8.55	59.17 1/2	9.76	34.70	99 1/2
30 " 1931	2.49 3/8	8.48 1/2	59.37 1/2	9.78 1/2	34.70	99 1/2
31 " 1931	2.49 5/10	8.46	59.30	9.78	34.70	99 1/2
1 Jan. 1932	—	—	—	—	—	—
2 " 1932	2.49 1/2	8.49	59.30	9.78 1/2	34.70	99 1/2
4 " 1932	2.49	8.40	58.92 1/2	9.78 1/2	34.62 1/2	99 1/2
Laagste d.w. 1)	2.48 1 1/2	8.39	58.87 1/2	9.75 1/2	34.58	99
Hoogste d.w. 1)	2.49 5/8	8.56	59.37 1/2	9.78 1/2	34.72	99 1/2
28 Dec. 1931	2.49 1/4	8.52 1/2	59.20	9.78	34.75	99 1/2
21 Dec. 1931	2.48 3/8	8.42	58.80	9.78	34.65	99 1/2
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100
Data	Zwit- serland)	Weenen)	Praag)	Boeka- rest 1)	Milaan **)	Madrid **)
29 Dec. 1931	48.62 1/2	35.25	7.39	1.49	12.65	21.08
30 " 1931	48.65	35.25	7.40	1.49	12.67 1/2	21.05
31 " 1931	48.70	35.25	7.40	1.49	12.70	21.12 1/2
1 Jan. 1932	—	—	—	—	—	—
2 " 1932	48.70	35.25	7.40	1.49	—	—
4 " 1932	48.65	35.25	7.38	1.50	12.65	21.05
Laagste d.w. 1)	48.57 1/2	—	7.35	1.47 1/2	12.62 1/2	20.90
Hoogste d.w. 1)	48.70	—	7.42 1/2	1.52 1/2	12.70	21.15
28 Dec. 1931	48.65	35.25	7.39	1.50	12.69	21.10
21 Dec. 1931	48.50	35.35	7.37 1/2	1.47 1/2	12.66	21.05
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors *)	Buenos-Aires *)	Mon-treal *)
29 Dec. 1931	47.75	47.25	46.75	—	—	2.02
30 „ 1931	47.25	47.—	46.25	—	—	2.03
31 „ 1931	47.50	47.—	46.25	—	—	2.05
1 Jan. 1932	—	—	—	—	—	—
2 „ 1932	47.25	47.—	46.50	—	—	2.07½
4 „ 1932	47.75	46.50	45.75	—	—	2.04½
Laagsted. w. 1)	47.—	46.50	45.75	—	—	20.1
Hoogste d. w. 1)	48.—	47.75	47.25	—	—	2.09
28 Dec. 1931	47.75	47.25	46.75	—	—	2.04
21 Dec. 1931	47.—	46.—	45.75	—	—	2.—
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95%	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.
Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op
31 December 1931 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10½	8.46	6
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.30	7
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.78	2½
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.70	2½
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.94	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.70	2
Praag	100 Kronen	7.37½	7.38	6
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.25	8
Boedapest	100 Pengö	43.51	—	8
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	8
Sofia	100 Leva	48.—	1.82½	9½
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.42½	7½
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17½	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.22½	11
Milaan	100 Lira	13.09	12.70	7
Madrid	100 Peseta	48.—	21.12½	6½
Lissabon	Escudo	2.68½	0.07½	7
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	47.—	6
Oslo *)	100 „	66.67	46.25	6
Stockholm *)	100 „	66.67	47.50	6
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	37.75	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.85	7½
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.90	8½
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	46.70	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.20	6½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	3.67½	8
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.60	5
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.49½	3½
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.05	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.99	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.05681	0.64	—
La Paz (Bolivia) 4)	Boliviano	0.9080	0.65	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075²	0.15	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.29½	9-10
Bogota (Columbia) 4)	Peso	2.42	2.39	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.418	—
Lima (Peru) 5)	Sol 6)	0.69	0.70	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	0.99	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.35½	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99½	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	1.01½	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48¾	2.49½	—
Managua (Nicar.) 4)	Cordoba	2.48¾	—	—
San Salvador 4)	Colon	1.2440	0.97½	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.64	8
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99¾	4½
Kobe	Yen	1.24	0.87½	6.57
Hong Kong	Dollar	—	0.83	—
Shanghai	Taël	—	0.84	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.01	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.26½	—
Bangkok	Baht	1.10	1.03	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.13½	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	11.80	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.67½	—
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	6.77	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	7.72½	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.
4) 1 Sol. = f 0.97½. 5) Zichtkoers.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
29 Dec. 1931	3.42	3,91 ^{15/16}	23,81	40,11
30 „ 1931	3,39½	3,91 ^{15/16}	23,80	40,08
31 „ 1931	3,39½	3,92½	23,79	40,10
1 Jan. 1932	—	—	—	—
2 „ 1932	3,40¾	3,92 ^{15/16}	23,75	40,12
4 „ 1932	3,37	3,93	23,72	40,24
5 Dec. 1931	4,85½	3,92½	23,79½	40,25½
Muntpariteit	4,8667	3,90½	23,81½	40,1½

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	19 Dec. 1931	24 Dec. 1931	28 Dec. 1931 Laagste	2 Jan. '32 Hoogste	2 Jan. 1932
Alexandrië..	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½	93½
Athene	Dr. p. £	260	260	250	280	262½
Bangkok	Sh. p. tical	2/3	2/3	2/3	2½	2½
Budapest ...	Pen. p. £	25	25	25	31	27½
Buenos Aires	d. p. \$	41	41	40½	41	40¾
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/69 ⁶⁶	1/65 ³³	1/6½	1/6½	1/6½
Constantin..	Piast. p. £	690	700	700	705	705
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6¼	1/5¾	1/5½	1/6½	—
Kobe	Sh. p. yen	2/6	2/4½	2/0½	2/3	2/0½
Lissabon	Escu. p. £	109¾	109¾	109¾	110	109¾
Mexico	\$ per £	8.75	8.50	8.25	8.75	8.50
Montevideo	d. per £	31½	31.50	31	32	31.50
Montreal ...	\$ per £	4.19½	4.17½	4.—	4.23	4.10
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4¼	4¼	4½	4½	4¼
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/0½	1/11½	1/11	2/0	1/11½
Singapore ..	id. p. \$	2/4½	2/4½	2/4	2/4½	2/4½
Valparaiso 1).	\$ per £	28.—	28.50	28.40	28.50	28.40
Warschau ..	Zl. p. £	30½	30½	30	32	30.50

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen	
29 Dec. 1931..	20	30½	29 Dec. 1931....	120/-
30 „ 1931..	20	30½	30 „ 1931....	120/8
31 „ 1931..	20½/16	30½	31 „ 1931....	121/11
1 Jan. 1932..	—	—	1 Jan. 1932....	—
2 „ 1932..	20½/16	30½	2 „ 1932....	121/4
4 „ 1932..	20½/16	30½	4 „ 1932....	122/2
5 Jan. 1931..	14½	297/8	5 Jan. 1931....	85/0¾
27 Juli 1914..	24½/16	59	27 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Dec. 1931	31 Dec. 1931
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 15.136.139,32	f 4.923.947,80
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	59.810,04	3.747.820,07
Voorschotten aan Ned.-Indië	138.083.424,79	140.111.437,38
Id. aan Suriname	13.046.460,68	13.219.093,68
Id. aan Curaçao	8.042.225,58	8.048.682,46
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl.	112.961.240,30	112.837.470,97
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	23.041.102,42	31.618.754,42
Id. op andere Staatsbedrijven 1)	44.987.878,33	12.410.560,65
Kasgeldleeningen aan gemeenten 2) ..	—	49.327.175,13
Verplichtingen.		
Schatkistbiljetten in omloop	f 178.419.000,—	f 178.369.000,—
Schatkistpromessen in omloop	232.750.000,—	232.750.000,—
Waarvan rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst	—	—
Zilverbons in omloop	2.051.250,50	2.035.246,—
Schuld op ult. November '31 aan de gem. verstrekt wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink. belast. en opc. op de Rijksink. bel.	8.307.414,28	8.307.414,28
Schuld op ult. November '31 aan de gem. verstrekt wegens aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. and. in de hoofds. der grondbel. endergem. fondsbel. alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	2.390.677,51	2.390.677,51
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f.)	449.564,72	32.157.401,96
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. y.)	59.621.700,35	66.468.876,50
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	339.998,29	346.314,31
Id. aan diverse instellingen 1)	4.616.874,12	4.439.802,66

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 2) Het bedrag per 23 Dec. '31 verstrekt aan gemeenten, beliep f 30.449.125, welk bedrag toen was begrepen in den post „Vorderingen op andere Staatsbedrijven” enz.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	29 Dec. 1931	5 Jan. 1932
Vorderingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
w.o. muntbiljetten	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 138.118.000,—	f 140.111.000,—
Schatkistpromessen	21.260.000,—	17.660.000,—
Schatkistbiljetten	15.570.000,—	11.055.000,—
Muntbiljetten in omloop	3.953.000,—	3.960.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonda.	1.035.000,—	1.035.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	844.000,—	419.000,—
Voorschot van de Javaasche Bank	5.231.000,—	5.504.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Januari 1932

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 68.467.128,47 Bijbnk. „ 3.620.005,36 Ag. sch. „ 11.791.840,90	f	83.878.974,73
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„		—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 84.330.234,—		84.330.234,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 61.968.284,93 Bijbnk. „ 9.198.981,06 Ag. sch. „ 55.077.275,18	f	126.244.541,17
Op Effecten	f 124.426.276,37		
Op Goederen en Spec.	„ 1.818.264,80		126.244.541,17
Voorschotten a. h. Rijk	„		—
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 97.690.540,—		
Muntmat., Goud	„ 781.843.419,06		
	f 879.533.959,06		
Munt, Zilver, enz.	„ 26.438.739,86		
Muntmat., Zilver	„		905.972.698,92 ¹⁾
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 26.942.563,40		
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.000,—		
Diverse rekeningen	„ 34.515.421,04		
	f 1.266.884.433,26		
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	„ 7.563.205,59		
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—		
Pensioenfonds	„ 7.497.683,20		
Bankbiljetten in omloop	„ 1.052.201.075,—		
Banksignatiën in omloop	„ 207.136,44		
Rek.-Cour. { Het Rijk saldo's: { Anderen	f 50.188.684,93 „ 114.181.169,74		164.369.854,67
Diverse rekeningen	„ 7.045.478,36		
	f 1.266.884.433,26		
Beschikbaar metaalsaldo	f 419.066.157,35		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„ 1.047.665.390,—		

1) Waarvan in het buitenland f 124.173.676,67.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-tings-perc.
	Munt	Muntmat.				
4 Jan. '32	97.691	781.843	1052.201	164.577	419.066	74
28 Dec. '31	97.691	789.542	1023.413	179.894	432.464	76
21 „ '31	97.691	800.871	1012.307	207.895	438.136	76
14 „ '31	95.191	811.776	1016.813	214.797	441.960	75
7 „ '31	94.691	809.197	1031.089	198.518	438.653	74
30 Nov. '31	94.691	806.463	1050.772	199.249	428.353	74
5 Jan. '31	64.648	361.494	861.191	26.274	94.743	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
4 Jan. 1932	83.879	—	126.245	84.330	34.515
28 Dec. 1931	77.821	—	110.361	86.257	32.454
21 „ 1931	81.126	—	111.614	86.905	31.497
14 „ 1931	85.539	—	109.612	87.513	31.281
7 „ 1931	86.946	—	109.826	84.545	34.452
30 Nov. 1931	105.984	—	113.430	66.413	52.274
5 Jan. 1931	50.429	—	115.492	246.937	44.289
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. '29 weder op de basis van 1/2 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
21 Nov. 1931..	835	1.154	812	1.024	569
14 „ 1931..	835	1.198	752	1.017	476
7 „ 1931..	848	1.329	675	1.013	397
31 Oct. 1931..	873	1.418	620	1.019	407
22 Nov. 1930..	900	1.228	514	890	564
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Jan. 1932	158.800	—	232.000	25.600	55.760
28 Dec. 1931	159.600	—	229.600	27.600	56.720
19 „ 1931	167.000	—	233.600	27.500	62.560
28 Nov. 1931	132.125	45.548	234.226	29.004	72.381
21 „ 1931	132.119	44.754	234.994	28.189	71.599
14 „ 1931	132.176	44.258	240.760	25.947	69.751
7 „ 1931	132.113	44.587	242.334	26.073	69.337
3 Jan. 1931	138.550	40.501	253.659	45.593	59.350
4 Jan. 1930	139.469	29.225	291.026	38.579	36.853
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-tings-percentage
2 Jan. 1932	—	85.100	—	***	62
28 Dec. 1931	—	83.500	—	***	62
19 „ 1931	—	80.600	—	***	64
28 Nov. 1931	8.777	4.829	41.214	34.696	67
21 „ 1931	8.865	4.555	42.073	34.154	67
14 „ 1931	6.973	4.462	43.789	34.601	66
7 „ 1931	8.938	3.532	43.042	33.206	66
3 Jan. 1931	8.774	32.425	40.666	41.943	60
4 Jan. 1930	8.429	28.526	102.418	27.728	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 Dec. 1931	121.349	364.150	31.596	27.291	37.613
23 „ 1931	121.353	370.031	25.688	13.537	36.076
16 „ 1931	121.428	363.534	32.180	12.872	34.209
9 „ 1931	121.517	358.850	36.862	12.551	31.401
2 „ 1931	121.599	358.458	37.253	12.344	31.407
25 Nov. 1931	121.684	354.401	41.309	12.698	31.233
31 Dec. 1930	148.271	368.802	38.824	48.962	23.690
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-tings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
30 Dec. '31	95.341	7.733	126.398	40.341	32.199	181 ¹⁰ / ₈₂
23 „ '31	67.606	14.641	72.282	38.721	26.322	203 ¹⁰ / ₈₂
16 „ '31	61.466	12.027	73.338	38.179	32.894	261 ¹⁰ / ₈₂
9 „ '31	60.616	10.674	75.140	38.543	37.667	308 ¹⁰ / ₈₂
2 „ '31	70.016	8.594	86.176	39.296	38.142	283 ¹⁰ / ₈₂
25 Nov. '31	56.581	27.034	59.844	38.140	42.283	331 ¹⁰ / ₈₂
31 Dec. '30	81.021	6.581	132.449	36.159	39.470	221 ¹⁰ / ₈₂
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
24 Dec. '31	68.481	959	13.040	15.529	8.406	2.717	3.200
18 „ '31	68.064	956	15.335	15.575	9.189	2.795	3.200
11 „ '31	67.994	947	15.779	15.176	8.984	2.836	3.200
4 „ '31	67.954	943	16.159	14.578	8.287	2.844	3.200
26 Dec. '30	53.578	582	6.792	27.815	19.387	2.901	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver- sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti- culieren
24 Dec. '31	7.157	2.167	83.547	340	5.533	23.639
18 „ '31	5.065	2.557	82.527	295	5.542	24.695
11 „ '31	5.065	2.462	82.650	657	5.640	24.060
4 „ '31	5.065	2.588	83.022	604	5.735	23.398
26 Dec. '30	5.304	2.127	76.436	4.639	7.986	11.698
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
31 Dec. 1931	984,0	111,9	172,3	4.144,0	244,6
23 " 1931	984,9	112,6	169,8	3.740,2	176,3
15 " 1931	1.002,2	126,6	158,4	3.769,0	222,2
7 " 1931	1.005,1	130,0	170,5	3.881,4	190,9
30 Nov. 1931	1.004,9	80,4	170,3	3.901,3	254,3
31 Dec. 1930	2.215,8	222,2	469,2	1.365,6	256,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crf.	Diverse Passiva
31 Dec. 1931	160,7	981,4	4.775,8	754,9	850,5
23 " 1931	102,9	861,3	4.512,1	406,6	859,1
15 " 1931	102,9	866,7	4.538,1	434,1	852,2
7 " 1931	102,9	853,8	4.591,6	416,0	859,5
30 Nov. 1931	102,9	871,1	4.640,6	506,1	835,9
31 Dec. 1930	102,5	496,7	4.778,3	651,8	326,6
30 Juli 1914	303,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 31, 23 15, 7 Dec., 30 Nov. '31, 31 Dec. '30, resp. 5; 4; 13; 13; 7; 7 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen Belgas.

Data 1931	Goud			Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crf.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitenl.	Goud en zilver b. d. schatkist					Schatkist	Partic.
30 Dec.	2550	—	—	976	56	288	3.654	44	219
24 "	2553	—	—	930	59	290	3.576	15	289
17 "	2553	—	—	937	62	290	3.556	26	306
10 "	2557	—	—	931	62	290	3.574	12	298
3 "	2558	—	—	928	69	290	3.586	46	254
31 Dec. 1)	1372	970	—	896	42	—	3.284	21	273

1) 1930.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
23 Dec. '31	2.980,9	2.106,3	147,6	911,2	257,4
16 " '31	2.982,0	1.984,7	162,6	697,9	307,1
9 " '31	2.968,1	1.872,7	167,9	725,2	389,2
2 " '31	2.941,6	1.817,3	166,1	717,6	423,4
25 Nov. '31	2.928,7	1.788,0	165,7	686,4	479,8
18 " '31	2.874,8	1.781,4	168,0	662,0	534,0
24 Dec. '30	2.922,1	1.738,9	115,5	448,3	259,8

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
23 Dec. '31	758,2	2.661,2	2.196,0	160,8	61,3	54,4
16 " '31	905,7	2.528,3	2.308,8	160,7	61,6	65,0
9 " '31	717,2	2.484,9	2.258,5	160,9	62,5	66,1
2 " '31	717,0	2.478,1	2.258,4	163,6	62,1	65,6
25 Nov. '31	727,1	2.445,7	2.117,4	163,7	61,5	65,0
18 " '31	727,1	2.433,4	2.312,5	164,1	60,5	64,1
24 Dec. '30	641,7	1.721,9	2.436,9	170,3	70,2	73,0

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
16 Dec. '31	392	13.212	7.751	1.667	18.716	6.004
9 " '31	428	13.237	7.427	1.591	18.183	6.073
2 " '31	424	13.350	7.506	1.567	18.398	6.142
25 Nov. '31	397	13.405	7.503	1.608	18.488	6.211
18 " '31	385	13.442	7.560	1.608	18.609	6.241
17 Dec. '30	160	16.258	6.827	1.854	21.199	7.180

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 Januari 1932.

Zoals gewoonlijk in een tijd van veel feestdagen waren ook in de afgelopen week de zaken aan de tarwe-markt niet van grooten omvang. De voornaamste termijnmarkten waren den vorigen Zaterdag gesloten en berichten waren schaarsch. Niettegenstaande de ondernemingslust bij de koopers gering was en zich in hoofdzaak bepaalde tot eenige vraag voor het continent, is de stemming iets beter geworden en zijn de prijzen aan de termijnmarkten in Noord-Amerika verbeterd. Maandag is daarop eene reactie ingetreden. In Zuid-Amerika zijn de koersen nagenoeg onveranderd gebleven met kleine op- en neerwaartsche schommelingen. Verschillende omstandigheden zijn aanleiding geweest tot de eenigszins verbeterde stemming. Vrij algemeen is men van meening, dat de vraag in tarwe-invoerende landen in de eerste maanden van het nu begonnen jaar moet verbeteren, naarmate de voorraden binnenlandsche tarwe worden verbruikt en de regeeringen, met name van Frankrijk, Duitschland en Italië genoodzaakt zullen zijn een hooger percentage buitenlandsche tarwe toe te staan bij de fabricage van meel. In Italië en in Frankrijk onder vinden de molens moeilijkheden bij den aankoop van binnenlandsche tarwe en men zegt, dat in het laatste land de verhooging van het toegestane percentage buitenlandsche tarwe reeds in Januari zou moeten plaats vinden. In Duitschland heeft de regeering belangrijke hoeveelheden tarwe en rogge in Rusland gekocht in ruil tegen machines. Of Rusland in ruime mate tarwe zal verschepen buiten hetgeen aan Duitschland werd verkocht, valt zeer moeilijk te beoordeelen. Wel is op ruime schaal scheepsruimte gearterd ter belading in de Zwarte Zee, doch het is niet mogelijk na te gaan, of deze ruimte bestemd is voor nieuwe zaken dan wel om het aan Duitschland verkochte graan te verschepen. Verschepingen van den Donau zijn sterk verminderd. In Noord-Amerika zijn de aanvooeren klein en wachten de boeren op hogere prijzen. Tegenover deze feiten staat, dat uit het Zuidelijk halfrond spoedig grootere verschepingen kunnen worden verwacht. Uit Argentinië zijn gedurende den laatste tijd herhaaldelijk berichten gekomen over regen, doch de oogst schijnt daardoor niet te hebben geleden en een grootere opbrengst wordt verwacht dan de laatste officieel geraamde. In Australië wordt de oogst onder zeer gunstige omstandigheden binnengehaald en ook daar wordt verwacht, dat de opbrengst grooter zal zijn dan oorspronkelijk werd geschat, terwijl de kwaliteit zeer goed is. Geregeld vinden verkoopen in Australische tarwe naar het Verre Oosten plaats en naar het schijnt zullen deze zaken ook in de toekomst geregeld plaats vinden. Berichten over wintertarwe in de Vereenigde Staten laten te wenschen. De toestand, waarin de planten zich bevinden, is minder gunstig dan in het vorige jaar en in sommige streken is onvoldoende regen gevallen. Aan de termijnmarkt te Chicago was de prijs van den Maart-termijn onveranderd, te Winnipeg voor den Mei-termijn ¼ dollarcents hooger. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 3 centavos hooger, te Rosario onveranderd.

De hoeveelheid rogge, welke de Deutsche regeering van Rusland heeft gekocht, wordt gezegd te zijn 200.000 ton. Op de open markt hoort men niet veel van aanbiedingen van rogge door de Russen. De partijen, welke aan de markt zijn, zijn hoofdzakelijk tweedehands disponibele partijen, waarvoor goede vraag bestond in de afgelopen week tot langzaam stijgende prijzen. Ook in Platarogge komen geregeld zaken tot stand. Deze roggesoort is in de afgelopen week met goede vraag eveneens gestegen. Noord-Amerikaansche rogge is te hoog in prijs in vergelijking tot andere soorten en daarin zijn de omzetten gering.

De verschepingen van maïs waren in de vorige week aanmerkelijk kleiner dan in de daaraan voorafgaande. De feestdagen zijn wel oorzaak geweest, dat de verschepingen geringer waren dan anders het geval zou zijn geweest, doch ook zonder feestdagen zouden zij lang niet van denzelfden omvang zijn geweest als eenigen tijd geleden geregeld het geval was. Het aanbod van stoomende Platamaïs is nog zeer groot, doch over enkele weken zal de stoomende voorraad tengevolge van verminderde verschepingen kleiner zijn. Van den Donau was het verschepingscijfer in de vorige week grooter, waarbij de voor Duitschland bestemde hoeveelheid opmerkelijk groot was, terwijl ook Denemarken en Italië flinke kwantiteiten voor hun rekening namen. Het Landbouw-Ministerie in Roemenië heeft een nieuwe schatting gepubliceerd van de maïsopbrengst van 29.200.000 quarters tegen 20.700.000 quarters in het vorige jaar. Het voor uitvoer beschikbare overschot wordt geschat op

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Dec. 31 Dec. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	27 Dec. 31 Dec. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	29.872	1.633.073	1.877.823	—	37.252	136.074	1.670.325	2.013.897
Rogge	2.813	477.725	578.077	—	1.157	71.383	478.882	649.460
Boekweit	220	32.927	20.325	—	389	2.440	33.316	22.765
Maïs	44.613	1.477.711	1.131.416	14.631	328.638	200.007	1.806.349	1.331.423
Gerst	4.914	645.915	722.001	704	59.828	64.692	705.743	786.693
Haver	1.259	256.255	253.834	833	4.508	3.214	260.763	257.048
Lijnzaad	2.142	195.038	92.301	306	459.605	256.935	654.643	349.236
Lijnkoek	600	118.042	130.682	—	204	100	118.246	130.782
Tarwemeel	257	76.793	145.144	285	24.201	44.346	100.994	189.490
Andere meelsoorten	1.435	44.812	27.856	148	13.311	7.342	58.123	35.198

13.800.000 quarters, in welk cijfer 1.800.000 quarters oude oogst begrepen zijn. De prijzen voor maïs zijn tengevolge van kleinere verschepingen en verbeterde vraag in de laatste helft der week gestegen, terwijl afladers niet meer zoou dringend aan de markt waren. De termijnmarkten in Zuid-Amerika daalden eerst, doch stegen later. Te Buenos Aires was het slot 17 centavos, te Rosario 15 centavos per 100 KG. hooger. De vooruitzichten van den nieuwen maïs-oogst in Argentinië zijn zeer gunstig en men waagt zich reeds aan voorspellingen, volgens welke de opbrengst nog grooter zou worden dan in het vorige jaar.

De stemming voor gerst was geregeld zeer vast tengevolge van goede vraag en beperkt aanbod van Russische en Donagerst in spoedige posities, terwijl Platagerst alleen werd aangeboden ter verscheping in deze en volgende maanden. Het prijsniveau is in den loop der week verscheidene Guldens per last gestegen, zoowel voor disponibile en stoomende als op aflading.

Ook voor haver zijn de prijzen verbeterd. Vooral was dit het geval voor Canadeesche haversoorten, waarin geregeld zaken tot stand kwamen. Ook voor Platahaver ter verlading in de eerstvolgende maanden werden hoogere prijzen betaald. Te Winnipeg zijn de prijzen eerst gestegen,

doch Maandag weder gedaald. De Meitermijn sloot nageoog onveranderd in vergelijking met de vorige week.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was gedurende de afgelopen week vrij vast te noemen.

In Amerika werd heel weinig gedaan. Na de feestdagen kwam iets meer kooplust opzetten, waardoor de prijs voor ruvsuiker tot ca. 1.12 d.c. kon verbeteren.

Ook op de termijnmarkt te New-York was de stemming prettiger; de noteringen luiden: Jan. 1.10; Mrt. 1.15; Mei 1.19; Juli 1.25 en Sept. 1.30, terwijl de laatste notering voor Spot Centrifugals 3.20 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 31.000 tons, de versmeltingen 25.000 tons tegen 38.000 tons verleden jaar en de voorraden 115.000 tons tegen 262.600 tons.

Joego Slavië is thans eveneens tot de Internationale Suiker Conventie toegetreden. De toegewezen jaarlijksche uitvoerquota bedragen 12.500 tons.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIEN				MINERALEN					
	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G.	ROGGE American No. 2 loco Rotterdam per 100 K.G.	MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.	GERST Amer. No. 2 loco Rotterdam per 2000 K.G.	LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering	KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk	EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.	STEENKOLEN Westfaalsche/Hollandsche bunkerolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.	PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9° Bé s. g. per barrel										
1925	fl. 17.20	% 100.0	fl. 13.07 ⁵	% 100.0	fl. 231.50	% 100.0	fl. 236.00	% 100.0	fl. 482.50	% 100.0	fl. 2.31	% 100.0	fl. 56.—	% 100.0	fl. 9.18	% 100.0	fl. 10.80	% 100.0	fl. 1.68	% 100.0
1926	15.90	92.4	11.75	89.9	174.25	75.3	196.75	83.4	360.50	77.9	1.98	85.7	43.15	77.1	8.15	88.8	17.90	165.7	1.89	112.5
1927	14.75	85.8	12.47 ⁵	95.4	176.00	76.0	237.00	100.4	362.50	78.4	2.03	87.9	43.30	77.3	7.96	86.7	11.25	104.2	1.30	77.4
1928	13.47 ⁵	78.3	13.15	100.6	226.00	97.7	228.50	96.8	363.00	78.5	2.11	91.3	48.05	85.8	7.99	87.0	10.10	93.5	1.20	71.4
1929	12.25	71.2	10.87 ⁵	83.2	204.00	88.1	179.75	76.2	419.25	90.6	2.05	88.7	45.40	81.1	8.11	88.3	11.40	105.6	1.23	73.2
1930	9.67 ⁵	56.3	6.22 ⁵	47.6	136.75	59.1	111.75	47.4	356.00	77.0	1.66	71.9	38.45	68.7	6.72	73.2	11.35	105.1	1.12	66.7
Jan. 1929	12.35	71.8	12.20	93.3	231.50	100.0	194.25	82.3	365.00	78.9	2.25	97.4	45.95	82.1	9.03	98.4	10.10	93.5	1.16	69.0
Febr. "	12.72 ⁵	74.0	12.65	96.7	236.00	101.9	194.75	82.5	357.25	77.2	2.29	99.1	45.40	81.1	9.19	100.1	12.90	119.4	1.11	66.1
Maart "	12.65	73.5	12.62 ⁵	96.6	233.00	100.6	191.75	81.3	359.00	77.6	1.95	84.4	44.60	79.6	8.56	93.2	12.00	111.1	1.11	66.1
April "	12.12 ⁵	70.5	11.62 ⁵	88.9	218.00	94.1	185.25	78.5	373.25	80.7	1.81	78.4	40.25	71.9	5.90	64.3	11.05	102.3	1.11	66.1
Mei "	11.12 ⁵	64.1	10.57 ⁵	80.9	198.25	85.6	177.50	75.2	363.50	78.6	1.86	80.5	39.90	71.3	6.16	67.1	11.15	103.3	1.16	69.0
Juni "	10.87 ⁵	63.2	10.20	78.0	193.50	83.6	171.25	72.6	355.25	76.8	1.87	81.0	44.—	78.6	6.41	69.8	11.25	104.2	1.30	77.4
Juli "	12.80	74.3	11.70	85.6	218.50	94.4	191.25	81.0	415.50	89.8	1.88	81.4	45.—	80.4	6.88	74.9	11.25	104.2	1.30	77.4
Aug. "	13.12 ⁵	76.3	10.25	82.2	202.50	87.5	182.75	77.4	452.50	97.8	1.93	83.5	46.15	82.4	7.13	77.7	11.25	104.2	1.30	77.4
Sept. "	12.62 ⁵	73.4	10.20	78.0	191.00	82.5	172.00	72.9	506.75	109.6	2.22	96.1	45.25	80.8	8.01	87.3	11.40	105.6	1.30	77.4
Oct. "	12.10	70.4	9.87 ⁵	75.6	185.00	79.9	168.00	71.2	516.50	111.7	2.28	98.7	50.25	89.7	9.53	103.8	11.25	104.2	1.30	77.4
Nov. "	11.77 ⁵	68.5	9.20	70.4	174.00	75.2	164.75	69.8	483.25	104.5	2.20	95.2	50.70	90.5	10.60	115.5	11.35	105.1	1.30	77.4
Dec. "	12.62 ⁵	73.4	9.35	71.5	166.00	71.7	163.75	69.4	482.00	104.4	2.06	89.2	47.50	84.8	9.97	108.6	11.75	108.8	1.30	77.4
Jan. 1930	12.67 ⁵	73.7	9.35	71.5	149.25	64.5	151.25	64.1	433.75	93.8	2.00	86.6	43.95	78.5	7.55	82.2	11.75	108.8	1.21	72.0
Febr. "	11.72 ⁵	68.2	8.17 ⁵	62.5	139.00	60.0	135.75	57.5	398.50	86.2	2.03	87.9	41.15	73.5	6.90	75.2	11.75	108.8	1.11	66.1
Maart "	10.90	63.4	7.15	54.7	143.50	62.0	125.00	53.0	390.00	84.3	1.71	74.0	41.25	73.7	5.18	56.4	11.55	106.9	1.11	66.1
April "	11.17 ⁵	65.0	7.62 ⁵	58.3	180.25	77.8	129.75	55.0	431.00	93.2	1.50	64.9	36.50	65.2	5.16	56.2	11.35	105.1	1.16 ⁵	69.3
Mei "	10.45	60.8	6.55	50.1	148.50	64.1	114.50	48.5	405.00	87.6	1.44	62.3	37.20	66.4	5.30	57.7	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Juni "	10.05	58.4	5.17 ⁵	39.6	145.50	62.9	103.75	44.0	385.50	83.4	1.54	66.7	37.—	66.1	5.09	55.4	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Juli "	9.55	55.5	5.82 ⁵	44.6	157.75	68.1	108.00	45.8	345.75	74.8	1.72	74.5	39.90	71.3	5.99	65.3	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Aug. "	9.45	54.9	6.30	48.2	146.00	63.1	116.25	49.3	365.00	78.9	1.58	68.4	40.20	71.8	6.03	65.7	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Sept. "	8.40	48.8	5.25	40.2	127.50	55.1	99.00	41.9	318.75	68.9	1.64	71.0	37.55	67.1	7.23	78.8	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Oct. "	7.40	43.0	4.62 ⁵	35.4	112.25	48.5	86.00	36.4	281.25	60.8	1.63	70.6	36.90	65.9	8.60	93.7	11.35	105.1	1.18 ⁵	70.5
Nov. "	7.25	42.2	4.25	32.5	94.50	40.8	82.25	34.9	270.75	58.5	1.58	68.4	36.50	65.2	9.63	104.9	10.90	100.9	0.85	50.6
Dec. "	7.07 ⁵	41.1	4.30	32.9	96.00	41.5	91.00	38.6	247.75	53.6	1.55	67.1	33.50	59.8	7.97	86.8	10.85	100.5	0.85	50.6
Jan. 1931	6.52 ⁵	37.9	4.—	30.6	84.50	36.5	85.25	36.5	207.50	44.9	1.61	69.7	32.25	57.6	6.63	72.2	10.30	95.4	0.85	50.6
Febr. "	5.77 ⁵	33.6	3.90	29.8	87.50	37.8	85.75	36.3	206.25	44.6	1.66	71.9	33.80	60.4	6.21	67.6	10.30	95.4	0.85	50.6
Maart "	5.62 ⁵	32.7	4.20	32.1	103.00	44.5	104.75	44.4	214.00	46.3	1.47	63.6	35.00	62.5	4.94	53.8	10.30	95.4	0.66	39.3
April "	5.90	34.3	4.42 ⁵	33.8	112.00	48.4	117.00	49.6	197.75	42.8	1.35	58.4	31.60	56.4	4.20	45.8	10.15	94.0	0.53	31.5
Mei "	6.15	35.8	4.97 ⁵	38.0	95.75	41.4	124.00	52.5	189.00	40.9	1.26	54.5	30.85	55.1	4.07 ⁵	44.4	10.00	92.6	0.53	31.5
Juni "	5.75	33.4	5.05	38.6	86.75	37.5	116.50	49.4	191.50	41.4	1.29	55.8	33.50	59.8	4.30	46.8	10.00	92.6	0.34 ⁵	20.5
Juli "	5.42 ⁵	31.5	4.70	35.9	84.25	36.4	115.75	49.0	211.00	45.6	1.32	57.1	37.75	67.4	4.40	47.9	10.00	92.6	0.24	14.3
Aug. "	4.97 ⁵	28.9	4.02 ⁵	30.8	74.50	32.2	119.50	50.6	185.50	40.1	1.30	56.3	36.00	64.3	4.98	54.2	10.00	92.6	0.43 ⁵	25.9
Sept. "	4.77 ⁵	27.8	4.27 ⁵	32.7	68.00	29.4	97.00	41.1	164.25	35.5	1.27	55.0	32.25	57.6	5.77 ⁵	62.9	10.00	92.6	0.56	33.2
Oct. "	5.—	29.1	4.47 ⁵	34.2	68.50	29.6	94.75	40.1	160.25	34.6	1.24	53.7	26.25	46.9	6.27 ⁵	68.4	9.90	91.7	0.56	33.2
Nov. "	5.82 ⁵	33.9	5.47 ⁵																	

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931	1930	1929
	tons	tons	tons
Productie	3.122.000	4.671.260	5.156.315
Voorr. overgebracht per 1/1	1.390.000	321.928	131.044
Consumptie	165.000	167.000	130.315
Weekontv. afscheephavens	36.342	34.224	33.499
Totaal sedert 1/1	2.101.673	3.737.730	4.857.465
Weekexport	48.940	31.510	41.630
Totaal sedert 1/1	2.557.196	3.361.874	4.676.005
Voorraad afscheephavens ..	755.699	687.056	181.552
„ binnenland	1.034.105	766.530	168.535

In Engeland ging weer zoo goed als niets om in ruwe suiker. De Londensche termijnmarkt herstelde zich echter in totaal met ca. 3 d.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1931	1930	1929
	tons	tons	tons
Duitsland 1/12	1.694.000	1.470.000	1.305.000
Tsjecho-Slowakije 1/12	811.000	816.000	743.000
Frankrijk 1/12	704.000	541.000	502.000
Nederland 1/12	293.000	280.000	226.000
België 1/12	211.000	167.000	157.000
Hongarije 1/12	121.000	133.000	109.000
Polen 1/12	486.000	459.000	375.000
U.K. 1/12 Geimp. Suiker ..	143.000	212.000	277.000
„ 1/12 Binnenl. „	54.000	70.000	77.000
Europa	4.517.000	4.148.000	3.771.000
Alle V. S. havens 28/11 ..	277.000	350.000	793.000
Cubaansche havens 28/11 ..	814.000	765.000	255.000
Cuba binnenland 28/11	1.050.000	890.000	274.000
Java 1/11	2.392.000	1.763.000	1.354.000
Totaal	8.050.000	7.916.000	6.447.000

Op Java werd zoo goed als niets door de V.I.S.P. afgedaan.

Ook hier te lande had een gunstigere stemming de overhand, hetgeen blijkt uit de volgende slotnoteringen: Dec. f 7½; Mrt. f 7½; Mei f 7½ en Aug. f 8.—

KOFFIE.

Sedert het vorig bericht valt geen nieuws te vermelden. Wegens den overgang van het jaar was de markt slechts enkele dagen geopend en kwam er ook geen verandering in de stemming. De kost- en vrachtaanbiedingen uit het groote productieland bleven ongewijzigd, terwijl die van Nederlandsch-Indië wederom iets hooger waren.

Door den Koffie-Raad van Brazilië werd medegedeeld, dat in de vorige week zijn vernietigd 22.000 balen Rio en 72.000 balen Santos, tezamen 94.000 balen. De hoeveelheid, vernietigd van 1 Juli tot op beden bedraagt 440.000 balen Rio, 1.880.000 balen Santos en 148.000 balen Victoria, tezamen 2.468.000 balen, waarbij nog te rekenen de hoeveelheid vóór 1 Juli vernietigd, bedragende 559.000 balen, hetgeen dus tezamen maakt 3.027.000 balen.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per ½ K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 25¼ à 26 ct., voor dito Prime op ongeveer 26 à 26½ ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 20¼ à 21¼ ct.

Van Nederlandsch-Indië zijn de aanbiedingen voor de geringste ongewassen Robusta ¼ ct. hooger en voor de betere ½ ct., terwijl die voor de gewassen Robusta eveneens ½ ct. hooger zijn. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 16¼ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verscheping, 17½ ct.; Mandheling Robusta, Januari-verscheping, 19 ct.; W.I.B. f.a.g. Robusta, Januari-verscheping, 22¼ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren de noteringen onveranderd à een fractie hooger.

In loco bleef het nog zeer stil. De officiële noteringen waren onveranderd 26 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 23 ct. voor Robusta.

De slotnoteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

AN. GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
ZILVER		IJZER		KOPER		TIN		LOOD		KATOEN		WOL		WOL		KOE-		KALK-	
cash Londen per Standard Ounce		Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		Locoprijzen Londen per Eng. ton		Locoprijzen Londen per Eng. ton		Middling locoprijzen New-York per lb.		gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%	
321/8	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23.25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,-	100,0
281/16	89,3	86/6	118,5	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
261/4	83,3	73/-	100,0	55.14/-	87,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
241/16	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
221/16	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23.5/-	63,8	19,15	82,4	39,-	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
201/16	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13,55	58,3	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
181/16	81,8	66/-	90,4	75.10/6	121,7	222.7/6	84,9	22.2/-	60,7	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	37,50	108,1	11,70	97,5
161/16	80,7	66/6	91,1	78.-/6	125,7	222.11/-	85,0	23.2/6	63,5	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	34,50	99,4	11,70	97,5
141/16	81,0	67/-	91,8	89.8/-	144,0	221.0/6	84,4	25.8/6	69,7	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	36,-	103,7	11,70	97,5
121/16	80,2	68/-	92,2	82.17/6	133,5	207.5/6	79,2	24.16/-	68,0	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	33,50	96,5	11,70	97,5
101/16	78,1	69/6	95,2	75.46/-	121,2	197.5/6	75,3	23.19/-	65,8	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	30,50	87,9	11,70	97,5
81/16	75,6	71/-	97,3	74.11/-	120,1	200.5/-	76,5	23.14/-	65,1	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	34,50	99,4	11,70	97,5
61/16	75,7	72/6	99,3	72.12/6	117,0	209.5/6	79,9	22.16/-	62,6	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	32,25	92,9	9,18	76,5
41/16	75,7	72/6	99,3	73.17/-	119,0	210.11/-	80,4	23.3/-	63,6	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	29,75	85,7	9,28	77,3
21/16	73,9	72/6	99,3	74.19/-	120,7	205.5/6	78,4	23.11/-	64,7	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	31,25	90,1	9,49	79,1
191/16	71,8	72/6	99,3	72.16/-	117,3	188.9/6	72,0	23.4/6	63,8	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	—	—	—	—
171/16	70,7	72/6	99,3	70.5/-	113,2	182.-/6	69,5	21.13/-	59,4	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	27,25	78,5	9,70	80,8
151/16	69,3	72/6	99,3	68.6/6	110,1	178.18/6	68,3	21.9/6	59,0	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	27,75	80,0	9,90	82,6
131/16	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	26,63	76,7	10,11	84,3
111/16	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	24,50	70,6	10,21	85,1
91/16	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	24,-	69,2	10,21	85,1
71/16	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	24,13	69,5	10,21	85,1
51/16	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/6	55,4	17.16/-	48,9	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	26,25	75,6	10,21	85,1
31/16	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	26,63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.12/6	51,5	18.3/-	49,8	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	24,25	69,9	9,18	76,5
161/8	51,0	65/-	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	24,88	71,7	9,28	77,3
1611/16	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11,-	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	26,50	76,4	9,39	78,3
1612/16	51,5	63/6 5	87,1	43.-/6	69,3	117.13/-	44,9	15.15/6	43,2	10,55	45,4	24,50	44,5	14,50	49,2	26,25	75,6	9,49	79,1
1613/16	51,9	63/6 6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10,85	46,7	24,00	43,6	13,00	44,1	25,25	72,8	9,70	80,8
1614/16	51,9	63/6 6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.6/6	41,9	9,95	42,8	22,50	40,9	12,50	42,4	25,-	72,0	9,90	82,6
137/8	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5	10,30	44,3	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
121/2	38,9	58/6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5/6	36,4	10,95	47,1	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	61,8	10,21	85,1
137/16	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2	10,90	46,9	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
131/8	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10,25	44,1	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
121/16	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,5	11.10/6	31,6	9,40	40,4	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
127/8	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9,10	39,1	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
131/4	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9,25	39,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
1213/16	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7,20	31,0	22,25	40,5	12,00	40,7	18,75	54,0	7,-	58,3
135/16	41,4	55/6	76,0	30.3/6	48,6	111.16/-	42,7	11.4/-	31,1	6,55	28,2	20,00	36,4	11,00	37,3	18,-	51,9	6,50	54,2
1313/16	43,0	46/-	63,0	28.2/6															

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
4 Januari	\$ 5.84	\$ 5.96	\$ 6.16	\$ 6.23
28 December	„ 5.76	„ 5.89	„ 6.08	„ 6.15
21 December	„ 5.73	„ 5.86	„ 6.05	—
14 December	„ 5.72	„ 5.85	„ 6.05	—

Rotterdam, 5 Januari 1932.

ONTVANGEN BOEKEN.

De Donkere Poort door Dr. P. H. Ritter Jr., Deel I & II. ('s-Gravenhage z. j., D. A. Daamen's Uitgevers-Maatschappij, N.V. Prijs per deel ing. f 5.25; geb. f 6.75).

Over de verschillende sociale verschijnselen, die zich tijdens de mobilisatie hebben voorgedaan, zijn vele technische en wetenschappelijke geschriften en documenten gepubliceerd. Maar wat nog niet bestond, was een populaire geschiedbeschrijving, een verhaal, dat men leest als een roman, waarvan de schrijver weliswaar ieder medegedeeld feit en iedere beschouwing kan verantwoorden, maar dat nu eens heelmaal niet zwaarwichtig en geleerd is, doch op pakkende wijze de geschiedenis van den mobilisatietijd in de herinnering der ouden terugbrengt, en, dat bij het opgroeiende geslacht de belangstelling voor de landsgeschiedenis, die onmiddellijk achter ons ligt, wakker maakt. Een boek, dat in de huiskamer, dat op de scholen kan worden gelezen.

Onze rubbercultuur kan en moet gered worden door Mr. H. H. Reyers, oud-ondervoorzitter van het Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat. (Den Haag 1931; N.V. Boekhandel v.h. W. P. van Stockum & Zoon).

In deze brochure wordt een plan ontvouwd voor de stabilisatie van den rubberprijs met behulp van de Overheid.

De organische Rijkseenheid door W. C. Lemei. Stichting Nederlandsch-Indonesisch Verbond. Serie: Van onderzoek en opbouw. No. 3. (Den Haag 1931; N.V. Adi-Poestaka. Uitgeverij van het N.I.V.).

Mollusken aus dem Obereocän von Nangguland door K. Martin. Dienst van den Mijnbouw in Nederlandsch-Indië. Wetenschappelijke Mededeelingen No. 18. (Bandoeng 1931; Druk N.V. Maks & v. d. Klits. Verkrijgbaar bij de firma's G. Kolff & Co., te Batavia en Martinus Nijhoff, Den Haag. Prijs f 3.75.)

Verslag over den Landbouw in Nederland over 1929. Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw. Verslagen en mededeelingen van de Directie van den Landbouw 1930, No. 2. ('s-Gravenhage 1931; Algemeene Landsdrukkerij. Prijs f 1.—).

Dit verslag is uitgebreid met een hoofdstuk over den economischen toestand van den landbouw, waarin verschillende landbouw-economische gegevens zijn opgenomen.

The Sweden Year-Book 1931. Edited and published with the assistance of Public Authorities. (Stockholm z.j.; Almquist & Wiksells Boktryckeri-A.B.).

Vijfde Verslag van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers Juli 1930—Juli 1931. (Den Haag 1931; N.V. Boek- en Kunstdrukkerij v.h. Mouton & Co.).

A Study on Papuan Music door Dr. J. Kunst. Indisch Comité voor wetenschappelijke onderzoekingen. (Weltevreden 1931; G. Kolff & Co.).

Jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië. Acht en vijftigste jaargang 1929. Algemeen gedeelte. Weltevreden 1930. Landsdrukkerij.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN							INDEXCIJFERS						
	VURENHOUT basis 7 ^m f.o.b. Zweden/ Finland	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Afl. N.-I. thee. A'dam gem. pr. Java- en Suma- tratheep. 1/2 K.G.	COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v.d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100						
							In- voer	Uit- voer								
1925	f 159,75	% 100	Sh. 2/11,625	% 100,0	f. 18,75	% 100,0	cts. 61,375	% 100,0	cts. 84,5	% 100,0	f 35,87 ⁵	% 100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/—	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,62 ⁵	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,87 ⁵	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,37 ⁵	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,62 ⁵	63,1	124	135	75,5	69,4
Jan. 1929	152,50	95,5	-9,875	27,9	13,77 ⁵	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	29,—	80,8	111	119	94,2	84,6
Febr. "	150,00	93,9	1/—	33,7	13,37 ⁵	71,3	54	88,0	74,25	87,9	28,62 ⁵	79,8	75	83	94,2	85,4
Maart "	147,50	92,3	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	27,62 ⁵	77,0	82	111	94,8	85,8
April "	147,50	92,3	-10,5	29,5	13,37 ⁵	71,3	54	88,0	74,25	87,9	26,75	74,6	110	142	92,9	83,9
Mei "	145,00	90,8	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	25,87 ⁵	72,1	135	144	91,6	81,7
Juni "	147,50	92,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	24,87 ⁵	69,3	137	134	91,0	81,9
Juli "	145,00	90,8	-11	30,9	13,42 ⁵	71,6	54	88,0	68,50	81,1	27,50	76,7	144	147	91,0	83,7
Aug. "	145,00	90,8	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	27,25	76,0	151	149	91,6	83,6
Sept. "	145,00	90,8	-10,125	28,4	13,47 ⁵	71,9	51,75	84,3	64	75,6	28,25	78,7	135	144	91,0	82,0
Oct. "	142,50	89,2	-9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1	27,50	76,7	137	146	90,3	80,5
Nov. "	142,50	89,2	-8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7	27,25	76,0	128	143	88,4	78,8
Dec. "	142,50	89,2	-8	22,5	12,07 ⁵	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8	27,12 ⁵	75,6	123	125	87,1	78,8
Jan. 1930	147,50	92,3	-7,375	20,7	11,67 ⁵	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,87 ⁵	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,37 ⁵	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,12 ⁵	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,77 ⁵	52,1	33	53,8	58	68,6	22,87 ⁵	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,27 ⁵	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,97 ⁵	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,62 ⁵	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,37 ⁵	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,12 ⁵	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,62 ⁵	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,37 ⁵	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,57 ⁵	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,12 ⁵	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,77 ⁵	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,12 ⁵	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,52 ⁵	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,37 ⁵	37,3	125	146	58,7	57,7
Oct. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	57,7
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,7
Dec. "	82,50	51,6	-12,25	6,3	-6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5				
4 Jan. 1932	82,50	51,6	-12,1875	6,1	7,50	40,0	23	37,5	37,5		12,87 ⁵	36,9				

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend.